

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Hirdetése: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. számú földészint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgönycím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügylet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdáktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a leg-
jobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékozódni, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéséért, munkadíjat fel nem számít.

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgönyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár)

melynek keretében a legelőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei láthatók.

Jármos ökrök és tinók eladására és vételére szóló megbízások azonnal direkt forrásokból, eszközöltetnek

Sertések, juhok stb. eladására szóló megbízások díjmentesen és gyorsan bonyolítottatnak le

Olomzárolt első minőségű erdélyi lóher és lucerna

Hanna árpa és Diadal sabb, eredeti, kiváló szép! Kiváló minőségű

Talajmivelő eszközök és vetőgépek! Olajok!

Legmagasabb kedvezmény az árakban!

576

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

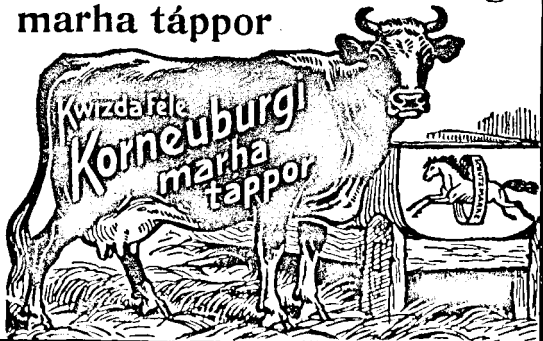
Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(969.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrend szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejlőképességének fokozására, csontöréskénél. — 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, es. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

932. I.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.080— K.
Tartalékok	111.053-60 K.

Összesen 1,779.133-60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

DR. WÄGNER ÉS TÄRSÄI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3.

Bécs XVIII.

Ajánlják fölülmulhatatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes 1000

PINCZEFELSZERELÉSI CZIKKEKET,

legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár
hazánkban új iparág.**Jéggyártó- és hűtőgépek.**

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tölgyvetőmakkot

megbízható minőségben szállít

Faragó Béla

gőzüzemre berendezett magpergető gyára

Zala-Egerszegen.

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb Pozsonyban

aranyéremmel és elismerő oklevéllel.

!!Több száz elismerő nyilatkozat!! 991.

Rác Györgya Telecska magaslatán fekvő Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében, Kula, Bácsmegeye kapható: **szokványminőségű gyökeres és sima szőlőoltvány, amerikai és európai szőlővessző, gyümölcs és útszéli fák.****Maclura aurentiaca**

a legjobb élősövény és Gleditsia élősövény. 992.

Árjegyzéket küld az intézőség.

Gyümölcsfáinkat

permetezzük enyhe téli napokon, de legkésőbb kora tavasszal, a rügyfakadás előtt erős

1½—2° os**Kénmájoldattal.**

A kora tavasszal való permetezés Németországban, Hollandiában, stb. már régebben szokásos. Azt a hasznát tapasztalták ennek, hogy ily módon a fákon és azok repedéseiben kitelelő, a gyümölcsstermet tönkretévő különböző gombákat, hernyókat és rovarokat már téli alakjukban, csirájukban semmisítjük meg és így ezek a kártékony ellenségek föl se léphetnek. Természetes, hogy az évi gyümölcsstermet ezáltal sokkal nagyobb és épebb, egészségesebb lesz.

A Kénmájoldat

nem csupán a gyümölcsfák permetezésére, hanem a szőlő oidium (lisztharmat) betegsége ellen is a legkitünőbb szer.

A Kénmáj 1½ kilos csomagokban kerül forgalomba s kilójának ára 64 fillér.

A szőlő peronoszpóra betegsége ellen használjuk a

Kecskeméti por

nevü országszerte ismert és elismert jóságú permetező anyagot.

A Kecskeméti por 600 grammos csomagokban kerül forgalomba. Csomagjának ára 48 fillér. 1001

Használati utasítást ingyen és bérmentve küld

Mayerfi Zoltán

KECSKEMÉTEN.

Tavaszbuza

vetőmagnak való

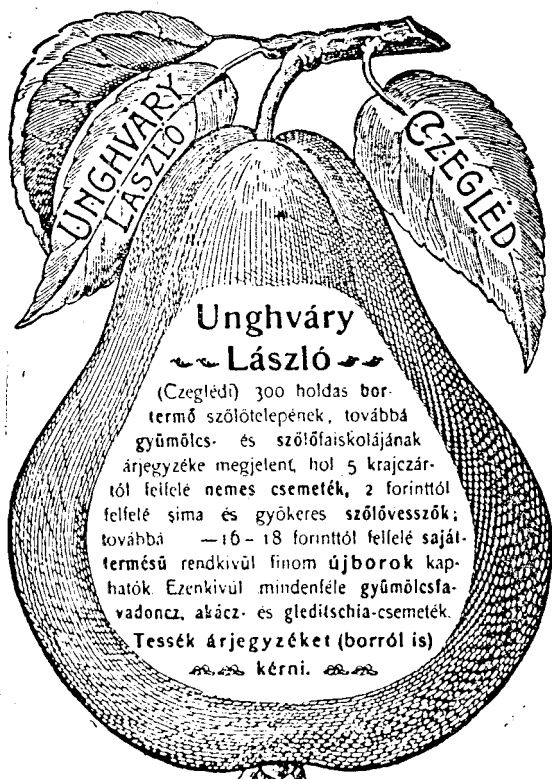
eladó

q.-ként à k. 16.—

a teljes vételár és zsákok vétele után helyt Gyaluban, esetleg a kolozsvári vasútállomáshoz szállítva.

Gyalui Rosenberger Bernátnál.

(1041.)

Unghváry**László**

(Czegledi) 300 holdas bortermő szőlőtelepének, továbbá gyümölcs- és szőlőfaiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól felfelé nemes csemeték, 2 forinttól felfelé sima és gyökeres szőlővesszők, továbbá —16—18 forinttól felfelé sajáttermésű rendkívül finom újborkok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfavadoncz, akác- és gleditschia-csemeték.

Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.

Delaware sima vesszők.

A Delaware az egyedül direkttermő amerikai, a mely a filloxerának ellentáll és a mely halványzöld színű, bouquet-dus, magas alkoholtartalommal bíró fehér

bort szolgáltat 10,000 darab ilyen elsőrendű sima vessző kapható, ezrenként 80 koronáért. I. osztályú Othelló sima vessző, ezre 10 kor. Megrendeléseknél fél előleget kérek. 1040.

Schütt Károly szőlőbirtokos Fehértemplom (Délmagyarország).

Sovány és hizott sortések legjobb értékesítésére ajánljuk Bauer B. Gyula ezéget Budapest,

VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1012.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési dijak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A pálinkakérdés. II. (é)	113
Székelykeresztúri tenyészállatkiállítás. <i>Esztéka</i>	114
A bakteriumok szerepe a gazdaságban. <i>Dr. Rigler</i> . <i>Gustáv</i>	115
Néhány német komló-kísérletről. <i>Csérer Lajos</i>	116
A besztecerai szilva- és őszibarackfa védelme. <i>B. J.</i>	117

Hazai lapszemle.

Egyleti élet:

Meghívó. — Az E. G. E. állattenyésztési és kiállítási szakosztályának végrehajtó-bizottsági ülése.	118
Vegyes közlemények	119

Hirdetések.

Jobb és

•• megbízhatóbb

••• magvakat

nem is ajánlhatunk, mint
a minők **29 év óta**

Mauthner Ödön

esász. és kir. udvari mag-

•• kereskedésében ••

• **Budapesten** •

••• kaphatók. •••

A pálinkakérdés.

II.

(é.) Az orvostudomány körébe vág annak az analízisa, hogy a pálinka élvezése az emberi szervezetben minő kóros elváltozásokat idéz elő. Kétségtelen, hogy idéz elő és az élvezett folyadék alkoholtartalmától függ annak többé-kevésbé mérgező volta. De a nemzetgazdának és a szociológusnak kötelessége, hogy a legnagyobb gondot fordítsa a pálinkaélvezés közgazdasági és szociális következményeire és igyekezék azokat szem elé tartva megszüntetni, a mennyire csak lehet.

Kétség sem férhet hozzá, hogy az alkoholizmus — ami alatt most csak a pálinkaivásról van szó — az egész országban terjed; de különösen az ország szegényebb vidékein, így különösen a Felvidéken és — Erdélyben. Mig a borfogyasztás éppen nem általános ezekben az országrészekben és az országban a szegényebb néposztályok körében, mig a sörgyarak nem tartják szükségesnek vagy lehetségesnek azt, hogy olcsó, könnyen hozzáférhető munkássört állítsanak elő, addig a szeszfogyasztás folytonosan és nagy arányokban emelkedik.

A pálinka nagymértékű fogyasztása a falvak lakóinak erkölcsi és anyagi existenciáját ássa alá, ez a legnagyobb baj. Bizonyára, a falusi lakósságnak szórakozására sokkal kevesebb tér és alkalom van, mint a városi lakósságnál. Az egyetlen szórakozás úgyszólván a korcsma s a korcsmában legolcsóbb a pálinka. S ha hétköznap a szegény embernél gondlózó, búfelejtető, az éhes embernél érzéktompító, jóllakottságot képzeltető szer a pálinka, vasárnap mindenütt a szórakozás, a dözsölés, az iszákosság eszköze. És mindezeknél fogva szorosán meg kell különböztetni a városi munkások iszákosságát attól a pálinkaivástól, mely a falusi népességre nézve ott az elhagyott, sokszor a világtól elzárt kis falu ölében a legfőbb, többnyire csak vasárnap kijutó mulatság. Igen, mulatság és nem szenvedély, nem is életszükség. A nagy orosz író, *Gorkij* leírja azt a fizikai kint, amit a szesznelkülözés a szeszivás szenvedélyétől megszállottakra. De nem hiszünk, hogy a szeszivás nálunk is annyira szenvedélye lenne a falusi

lakósságnak, mint az orosz muzsiknak. Természetesen itt általánosságról van szó és nem egyesekről.

A felvidéki és a székely kongresszusok tárgysorozata is bizonyosságul szolgál annak, hogy a Felvidéken és a Székelyföldön a pálinka okozza a legnagyobb pusztítást és nem lehet véletlenség az, hogy éppen ezekből az országrészekből legnagyobb a kivándorlás. Az azonban kétségtelen, hogy nemcsak a szűkebb értelemben vett székely vármegyék, hanem általában az erdélyi vármegyék inficiálva vannak ettől a kórtól. Erre nézve például veszünk Kolozsvármegyét az Erdélyi Gazdasági Egylet legújabb adatai alapján. Kolozsvármegye vegyesen magyar és oláhajkú lakóssága vehető ez országrész átlagául.

Arra a kérdésre, hogy a földmives nép látogatja-e a korcsmákat és vasárnap, avagy hétköznapokon is látogatja-e, a következő adatok voltak szerezhetőek:

Gyalu: minden ünnepnap, különösen a fiatalok.

Fegyene: vasár- és hétköznapokon.

Magyar-Fenes: különösen vasárnap, de hétköznap is, főleg az ifjúság.

Szász-Fenes: leginkább vasárnap.

Komlód-Oroszfája: inkább a nők hordják a pálinkát.

Septér: hétköznapokon is.

Bánffy-Hunyad: vasárnap és hétköznap.

Körösfő: télen hétköznap is, nyáron vasárnap.

Magyar-Bikal: vasár- és ünnepnap.

M.-Gyerő-Monostor: munkaszünetkor.

Magyar-Valkó: vasárnap is csak az oláhok járnak korcsmába.

Zsobok: csak ha lakodalom, vagy más mulatság van.

Alsó- és F.-Szováth: vasárnap délután és esős időben.

Aranykút: ünnepnap nagyon, télen hétköznap is.

Berkenyes: hétköznap és vasárnap is, beszelgetés céljából.

Katona: hétköznap ritkán, vasárnap tömegesen.

Keszű: vasárnap is csak ritkán.

M.-Légen: gyakran hétköznap is, *legin-Gyeke*: inkább a szegényebbek.

Magyar-Fráta: az oláhság iszákos, a magyarság kevésbé.

Magyar-Kályán: munkaidőben este, ünnepnap reggeltől estig.

Mező-Szombattelke: vasárnap és hétköznap is.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest V., Alkotmány-u. 31.

Szállítja a Jenner-Pasteur-intézet ojtóanyagait és szerumait, melyek a tudomány legújabb vívmányainak alkalmazásával elsőrendű szakerők által *Pertik* professzor felügyelete alatt készülnek. 532.

Lépfene ellen: 1 birka ojtása 12 f., 1 ló vagy szarvasmarha ojtása 24 fillér.
Sertésorbáncs ellen: 1 sertés szerumos tartós ojtása 24 f., 1 sertés Pasteur-féle ojtása 12 fillér.
Sürgős esetekben fertőzött állományokban és megbetegedéseknél azonnali immunizálásra és gyógyításra gyógyító szerumok.

— Az anyagok eltérhetők! — Hatásukat nem vesszítik! — Biztos védelmet nyújtanak! —

Sercsegő üssög ellen: 1 szarvasmarha 20 fillér.

Tuberkulint: 1 szarvasmarha 2 éven alulinak 30 f., 1 szarvasmarha 2 éven felülinek 45 fillér.

Mező-Szopor: Ahogy szerét tehetik, azonnal és mindennap.

Mocs: vásár- s ünnepnap.

Nagy-Sármás: inkább az oláhok.

Pusztá-Kamarás: vásár és ünnepnap, de inkább csak az ügyek megbeszélésére.

Visa: ritkán látogatja.

Ajton: télen hétköznapokon is, nyáron vasárnap.

Bodonkút: csak az oláhok, a magyar ritkán jár.

Bonczháza: hétköznap csak télen, vásár- és ünnepnap rendszeren.

Dezmér: hétköznap is.

Fejérd: vasárnap, különösen az oláhok.

Hosszúmacskás: nem látogatják.

Kajántó: hétköznap is.

Kide: inkább vasárnap; de akkor is mérsekeltén.

Kolozs: vasárnap.

Pata: vasárnap.

Sólyomkő: munkaidőben nem igen, azonkívül mindennap.

Válaszút: az oláhok hétköznap és vasárnap is, a magyarok kevésbé, a fiatalok a dalkörbe jár.

Középlak: inkább ünnepnapokon.

Nagy-Almás: az öregebbek télen hétköznap is, nyáron vasárnap; a fiatalok a fonóba jár.

Nagy-Petri: vasárnap.

Ördög-Keresztúr: vasárnap és rossz időben.

Dedrád-Széplak: vasárnap.

Kis Fülöp: estéli időben.

Nagy-Ida: kevésbé hétköznap is.

Sz.-Ludvég: Hétköznap is, vásár- és ünnepnap nagyon.

Tancs: inkább vasárnap.

Teke: a heti vásár napján, vásár- és ünnepnapon.

Bács: otthon vannak.

Bogártelke: csak vasárnap.

Egeres: csak ünnepeken, inkább eszmecsere végett.

Inaktelke: csak vásár- és ünnepnap.

Magyar-Gorbó: némelykor a legsürgösebb munkaidőben is akad korcsmázó.

Mákó: vasárnap rendszeren, hétköznap ritkán.

Szucsák: inkább vasárnap, hétköznap kevésbé.

Ez a közel 60 község visszatükrözteti egy vármegyének, lehetne mondani egy ország résznek szociális állapotát. Hiszen egész joggal tehető föl, hogy az az átlag, ami ebből a 60 községnek az idevágó adataiból megvonható, egy általános átlag, mely alól lehet kivétel, de amely kivételek meg nem döntik a szabályt.

Megállapítható tehát: 1. hogy a 60 községben vasárnap, ünnepnap, esős napokon, télen hétköznapokon is rendszeren jár a lakosság a korcsmába. A korcsmába járás célja tehát nyilvánvalóan a szórakozás, mulatság, az idő agyonütése — jobb mulatság híján.

2. Hétköznap csak kevés községben és kevesen járnak korcsmába, a korcsmázás tehát nem az ivás szenvedélyének, hanem a szórakozási vágynak kifolyása.

3. Több községben látható, hogy korcs-

mába inkább beszélgetés, eszmecsere miatt, mint az ivásért járnak.

4. Ahol más szórakozás nincs, ott a fiatal emberek a korcsmák legszorgalmasabb látogatói (Gyalu, M.-Fenes), míg ahol más szórakozás is kiálkozik (Válaszút, N.-Almás) ott nem jár korcsmába.

5. Az oláhság nagyobb mértékben korcsmázik.

6. Otthon csak nagyon kis mértékben vannak.

7. A téli munkátlan időben hétköznap is a legtöbb községben járnak korcsmába.

Szögezzük le a mindennapi életből merített ezen tanulságokat, mert ezekből kell megkonstruálni a javításra ható eszközöket.

(Folytatjuk.)

Székelkeresztúri tenyészállatkiállítás.

Valahányszor féltő aggodalom környékez az erdélyi-magyar marha jövője iránt, ha ellene szó emelkedik — mellőzést indítványozva, vagy a tarkainvasió sárga ördögének fenyegető térhódítását kell látnom: az évenként ismétlődő keresztúri országos jellegű tenyészállatkiállítás és vásár szemléléséből mindannyiszor teljes megnyugvást merítek.

E kiállítás, melynek itteni megtartását az erdélyi jellege fejlettebb viszonyai parancsolják — évről-évre határozottabb alakot ölt s csak az anyagiak szerénysége — s e hely központján kívül való fekvésének lehet tulajdonítani, hogy az általa felvert hullámok nagyobb területet be nem ölelhetnek. Dacára, az érdeklődés messze vidékre kiterjedt s a kiállítással összekötött bikavásár is sikerültnek volt mondható. A felhajtás a nagytenyésztők állományát illetőleg az idén csak a multhoz képest is apadt s bár egyes tenyészetek a multhoz képest jelentékenyebb számmal képviseltették is magukat, az elmaradt tenyészetek számbeli különbségét kompensálni képtelenek még sem voltak.

Kiállításon megjelent nagytenyésztők részéről 73 darab, kistenyészetek részéről 145 darab tenyészbika, kis és nagytenyésztők részéről kiállított 48 darab 1—3 éves üsző. Ha fenti számokat tekintjük, kistenyésztők még az 1902. évinél is jelentékenyebb számmal jelentek meg. Bár a részéről bemutatott egyedek igen jelentékeny része kifogástalan volt, de azért nem tudom az udvarhelymegyei szarvasmarhatenyésztés ez irányú kinövését méltányolni. Kistenyésztők anyaga kevésbé indokolt konkurrens a nagytenyészetek — tulajdonságaiban biztos átörökítő képes nagytenyészetek apaállat anyagának, melyet hosszú, szakértelmes munka teremtett és praedestinál úgy a jövőben keltezni magán, mint köztenyésztéseink reorganizációjára.

Ma a tenyészanyag jó átörökítő képességétől függ, hogy a magyar marha tenyészése továbbra is fennmaradjon vagy fel kell-e hagyni vele, mert a teremteni képes híj átörökítés elementáris erővel lép át sok kicsinyeségen, a melyek miatt bizony ma még ez irány legfanaticusabb hívei is sokat kell zsörtölődjenek.

A tulajdonságok erős átszarmaztatása kívánatos lévén, nem tartom egészségesnek, hogy Udvarhelymegye legkisebb tenyésztői is ma, hacsak lehet, tenyészikát nevelnek, így olcsó anyaggal árasztják el a köztenyésztést, olcsó árakkal leszorítván a köztenyésztés alakítására egyedül hivatott régi nagytenyészeteket. Ez irány ellen pedig határozott lépéseket kell tenni. Ez ellen beszélni és tenni egyaránt kötelesség, mert erős a hitem, hogy a nagytenyészetek jótulajdonainak a köztenyészetekbe való következetes keresztülvitele: az erdélyi magyar szarvasmarha tenyésztés létkérdése.

* * *

Áttérve a részletekre, nagytenyészetek sorát a szentdemeteri tenyészet nyitotta meg. Szinte természetesen tartjuk már, hogy mikor e helyen megjelenik: osztatlan tetszés kísérelje a kiállítását, melynek méltatására a régi jelszók ma holnap banálisak lesznek. Elveit, melyek a magyar-erdélyi fajta javítására s így létjogosultságának a biztosításában özpontosulnak — annyian elfogadták, hogy a keresztúri kiállításon megjelent tenyészetek a drassói gulyát kivéve, (de a meg nem jelentek közül is legtöbben) apai révén a szentdemeteri tenyészettel rokonságban vannak.

E tenyészet által elért eredmények legyenek biztatók a kicsihitűekre, különösen azon „új irányok“ creálóra nézve, kik talán működésük közben kevés kitartással dolgozva kevés sikerrel is találtak.

„Szultán“ bikája, mely első díjat nyert: méltó volt a tenyészetéhez. — Itt bemutatott 1—2—3 éves üszői feltétlenül első rendűek voltak s 1 és 2 kétévesei az első díjban részesítettek is, azonban a három éves felett a bizottság abból a szempontból, hogy már fel van fedezve (a mit tulajdonosa jelentett be) s így nem üsző — napirendre tért.

Nem tartom szükségtelenné, hogy e tényhez néhány szót ne fűzzek. Ha a bizottság egy szervezetében fejletlen üszővel áll szembe, melynek a felhágatás, szakértő szemmel ítélve, fejlődésére visszahatással lehetne: ezt a címet a mellőzésnél igen is szabadon gyakorolhatja, de a mikor egy olyan egyeddel áll szemközt, mely éveinél fogva e helyen jogosítva van versenyre kelni, s ha ez egyed szervezete folytán nemcsak, hogy elnézhető, de sőt okvetlenül megkövetelendő a három év betöltése előtt való fedezés: ez esetben sajnálom, de a díj kiadása elé akadályokat csak a szigorú betüelemzés — (t. i., hogy nem üsző) gördíthet! (Még a gyakorlati életben is, ha a kifejezéseket veszszük: ez esetben sem vész el az üsző elnevezés, amennyiben sokszor olvashatunk befedezett ennyi és ennyi idős basa vagy befedezett üszőkről. Szerk.)

Ugyancsak megjárna a tenyésztője, ha ilyen korban fejlődését kímélendő: be ne fedeztetné üszőt, mert ez esetben bizonyára alig volna öröme bennök!

Hogy a bíráló bizottság jövőre „kifejezések“ által bírálatában kötve ne legyen — hála a kulturának — „3 éves üsző“ elnevezést ki kell zárni a pályázatból, vagy ha ezt még általánosítani korainak tartják: bocsássák sorompóhoz e címen azokat is, a melyek fejlettségüknél fogva a felhágatás által nem lehetnek rossz irányban befolyásolva, mert ha ezt nem teszik, ismétlődhetik igen könnyen azon eset, a mely ma itt megesett, hogy t. i. mikor

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokról előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

felfedeztetés címén Sperker „Szívós“-sa kikerül a bíráló alól, ugyanakkor a bizottság bevigye az első díjra Somogyi első osztályú szintén befedezett üszőjét, (tenyésztője távol lévén, e felől felvilágosítást csak később nyerhetett e bizottság), mely tenyész eljárás ilyen fejlettség mellett egyáltalában nem íráható fel sem Sperker, sem Somogyi szakértelmének.

Ugron Zoltán fiátalvi tenyészete, mely feltűnése óta sokszor emelkedett — mint a hullám — a rendes niveau fölé, de sokszor is esett alá: ma szép collectióval jelent meg a kiállításon. Remélhetőleg a ma konstataált nagy eredmények még nem a zenitjét jelentik e tenyészet szereplésének, ha tulajdonosa e pillanat eredményeit kemény marokkal tudná megragadni s következetes szakértelemmel fejlesztené tovább, a fiátalvi tenyészet egyike lenne azoknak, a melyekre ma annyi szükségünk van s a melyekhez köztenyészeteink teljes reménnyel fordulhatnának.

Sperker-féle Jäger, mely az erdélyi jelleg kiállításainak versenyében versenytárs nélkül vitte el mindig az első díjakat: az átörökítés tekintetében sem maradt hátra. Az itt bemutatott 18 drb bikaállományból Pongrác, Bimbó, Szilaj, Bojtár, Boglár, Pajkos, Bandi és a II-ik díjat nyert Jámbor nevű Jäger utódok (leszámitva Boglár és Bandi nem eléggé tetszetős fej alakulását) hivatottaknak látszanak apjuktól nyert tulajdonságaikat akár a privát, akár a köztenyészetekben érvényesíteni.

Az itt bemutatott üszői is jó anyagot képeznek a tenyészet fejlesztésére, mely bizony, ha egy második Jäger nem talál jelentkezni: a ma elért magaslatot — gondos és következetes szakértelem nélkülözése mellett alig volna képes megtartani s azt pedig, hogy aláessék: gazdai lelkünknek — kik ez eredményt örömmel konstataáltak — jól nem esnék.

Somogyi Albert héjasfalvi tenyésztőnk egyike a Sperker irány azon hiveinek, ki Sperkertől nemcsak bikát vásárolt, de a Sperker-féle eredményekből követendő példát merített s vele született erős akaratból e példa szigorú követésére mindent felhasznált. Innen van az, hogy tenyésztőnk, ahol csak megjelent — mióta én is ismerem — csak eredmények kísérik. És pedig nem ingadozó eredmények. A logika szigorúságát szakértő szemmel párosítva s a gazda szorgalmával úgy vezette tenyészét, hogy mióta kiindult: folyton emelkedőben van s remélhetőleg így is fog tovább haladni!

E kiállításon azonban szerény véleményem szerint Somogyi tenyészét meg nem érdemelt mellőzés érte, t. i. a II-ik bikadíjat, melyet Somogyi Győző nevű 2 $\frac{1}{2}$ éves követelt (megvásárolta Br. Bánffy Ernő ismert kolozsborsai jó tenyészete 1200 koronán) nem neki adták s így le lett szorítva a III. helyre. Nem akarom azt mondani, hogy mikor a II. díjat az Ugron-féle Jámbor nevű Jäger ivadéknak adták, helytelenül járt volna el a bizottság, de nyugodt lélekkel remélhetem, ha a kettő talán közelebb lett volna egymáshoz: a bizottság ebbeli véleménye is bizonyára módosul és pedig mindenestre hinnem engedi, hogy a Somogyi „Győző“-je javára.

Ugy látszik, jövőre nagyon kívánatos volna, hogy a nagyobb tenyésztők is — a bíráló bizottság rendelkezésére a „jelölteket“ a kistenyésztők példájára külön állítsák, mert bizony a szem sokszor elfut s ezt a bizottság legkevésbé akarja.

Barczai Gyula tiszaburai tenyészete eredetének e helyére — a nagy távol dacára évente vissza-vissza-jön — jó emlékeket költve maga iránt. Már a múlt 1902. évi kiállításon — melyen Joska 2 éves bikája mellőzve volt — igen jó anyaggal jelent meg s csak a gyenge conditio okozta, hogy méltánylásban nem lett részesítve. Ma azonban ez is ki volt egyenlítő anélkül, hogy a conditio hátrányára volna az igen jó csontalpoknak. Látszik a tenyésztőben a kitartó akarat és a szakértelem, hogy dacára a múlt némely sikertelenségeinek: céljai kivételében erősödött meggyőződéssel dolgozott. E munkának eredményei ma e helyen konstataáltak lettek s megjutalmazva, mikor Tollas bikája elnyerte a IV. díjat. Kár, hogy Nagy-Solmos község által megvett s határozottan I-ső osztályú „Dongo“ nevű növendék bikája nem lett a kolozsvári őszi kiállításra visszatartva, de reméljük, a honnan ezek kikerültek, ott még kell akadjon odaváló is! A mai eredmények láttára e tenyészetnek szép jövőt jósolhatunk.

Gyarmaty Dezső homorod-szent-páli tenyésztő valamint Máté Pál tenyészete, mely előbbi V., utóbbi VI. díjat nyerte, szerény számmal volt itt képviselve, de a bemutatott egyedek következtetést engednek arra, a mi odahaza maradt vagy részint a mit mint tenyészállatot — kiállítást megelőzőleg már eladtak.

Br. Szentkereszti Pál tenyészete, melyből Lajos 2 éves bika a VII-ik díjra volt érdemesítve, a köztenyészetekben szerepre volna hivatott, azonban tekintettel a lanyha vételkedvre értékesíteni csak korlátolt számban lehetett.

Orosz Lajos szenterzsébeti tenyészete, mely a Báró Kemény Béla-féle gulya anyagából áll, csak az előnytelen felállítás okozta s kissé gyenge conditio — a mely e helyen már sokat jelent — hogy díjazásban nem részesült. Az állomány, melynek multja jól ismert s mely még tavaly is a III. bika díjat vitte el ma is együtt van s remélhetőleg együtt is fog maradni, hogy multjából maradt reményeinket realizálja. Ugrós nevű két éves bikája — eltekintve a conditiot — jó formákat mutatott, a melyek a tenyészet előnyeit tüntették fel.

Gróf Teleki Arvéd drassói híres gulyája ez évben is — szokás szerint versenyen kívül — megjelent e kiállításon tekintélyes — szám szerint 12 drbból álló — igen szép, válogatott collectióval, melyből „Ékes“ nevű bikája méltán ébresztett feltűnést. E tenyészet eredményei valahányszor bíráló tárgyát képezik — hacsak versenyen kívül is — folytonos emelkedés, tökéletesedés benyomását teszik a szemlélőre, a mi ismervén a szakértelmet, a mely vezeti s a terrenumot, a melyen mozog — előttem természetesnek látszik. Vajha sokan követnék e példát, kisebb eredmények reményében is, erősen ragaszkodva e fajtához s ha annak jó tulajdonait tökéletesítve, mint azt e gulya nemes tenyésztője teszi, munkálának e fajta fenntartásában, munkálva nemcsak a szűkebb haza határai között, de azon túl is, felfogván, hogy nincs távol az idő, a mikor e ma sokak által kis méltánylásban részesülő magyar-erdélyi fajta erős, egészséges szervezetére a petyhüdt nyugatinak, mint regenerátorra szüksége leend.

Köszönettel vagyunk Teleky Arvéd gróf e működése iránt, a mely, hogy a figyelmet valóban fel fogja hívni, hogy fel tudja hívni: erős bizalommal lehetünk. Esztéka.

A baktériumok szerepe a gazdaságban.

Irta és az E. G. E. által 1900. március 1-én rendezett előadásán felolvasta: Dr. Rigler Gusztáv egyet. tanár. I.

Uraim!

Orvos-doktor létemre az elfogultság érzetével lépek önök elé, hogy »A baktériumok szerepe a gazdaságban« című előadásom számára szíves türelmüket és figyelmüket kikerjem.

És vajjon nincs e igazam?

Ki hallotta azt, hogy az orvos és a gazda tevékenysége között létezzék olyan vonal, a melynél ez a két, teljesen különálló mesterség egymással érintkezzék?

És még is így van!

A baktériumokról szóló tudomány ez a vonal! Igaz, hogy erre a tudományra legelső sorban az orvosoknak és ezek közül is a hygienikusoknak van szükségük. De bizonyos, hogy már is elérkezett az idő, amikor az egyéb foglalkozásuk között a gazda sem zárkozhatik el azon vívmányok elől, a melyeket az ő gyakorlati élete számára a bakteriologia már eddig is adott és ezután még nagyobb mértékben adni fog.

Ez, továbbá azon körülmény, hogy a közegészségtan művelőjének hivatásából kifolyólag behatóan kell foglalkoznia a talajjal, az ezen élő növényekkel és állatokkal, a vízzel, a levegővel, — tehát a gazdák lételemeivel — ez adta meg nekem a bátorságot arra, hogy vázoljam Önök előtt azt a szerepet, a mit a baktériumoknak nevezett élő lények mai tudásunk szerint a gazdaság körében betöltenek.

Uraim!

Nagyon tévedne az, ki az általános vélemény után indulva azt gondolná, hogy a bakteriologia valamelyes új tudomány.

Vajjon a hinduk és kínaiak himlőoltása, az egyptomiak és Mózes egészségügyi törvényei, a görög és római törvényhozók működése mind nem azt a meggyőződést keltik-e bennünk, hogy valamennyien hittek olyan láthatatlan apróságú lényekben, a melyektől egyszer félték, máskor meg boldogulásukra használták őket?

Vajjon a tudományban visszaesést mutató középkor történetünk számos helyén nem találjuk-e fel a rendithetetlen hitet, hogy az anyaföldben élnek és működnek olyan láthatatlan erők, melyektől függ azon területen élő emberek bologulása vagy pusztulása?

Hiszen az ősmagyarok papjai, a táltosok a letelepedésre kiszemelt helyen élő állatok belső részeinek egészséges vagy ellenkező voltából jósolták meg a jövőndőt.

Igaz hogy itt még több szerepet játszott a hit, mint a pozitív ismeret.

Időszámításunk kezdetétől 16 és fél száz évnek kellett eltelnie, míg egy hollandus kereskedőnek, *Leuwenhoeck*-nek, aki üres óráiban üvegből lencsétet készőülgetett — sikerült az első — erősen nagyító eszközt, mikroskoptot szerkeszteni. Az ő szeme előtt tárult fel legelőször egy változatosságában kimeríthetetlen világ, a baktériumok világa. Az ő kevéssé számú követője azonban nemcsak a vizsgáló eszközök tökéletlensége, hanem az emberek hitetlensége, sőt rosszakarata miatt 200 éven át sem mirt számbavehető eredményt felmutatni. A 19. század közepén kezd csak tisztulni a homály *Pasteur* fellépésével. És vajjon azon előhaladáshoz, a mit a bakte-

Mindenemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindenemű kérdézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

riológia a mai napig elért, nem-e éppen a mezőgazdaság megoldatlan tételeinek vizsgálatai révén jutott?

Bizony igen.

Pasteur is legelőször a cukortartalmú folyadékok erjedését tanulmányozta. Majd a tej, a bor betegégeit vizsgálta, hogy alig pár év múlva a selyemhernyók pusztító betegségek, majd a házi állatok bántalmainak kutatására térjen át. És vajjon az állatok fertőző betegségei körül nem-e az a lépfene lett legelőbb kórtanilag felderítve, a melyik ismét a gazdákat érdekli legelső sorban. Csak ezen alapvető vizsgálódások nyomán haladhatott és érhetett célt Koch, az emberi fertőző betegségek bakteriológiájának legnagyobb kutatója.

Ime az érintkezési vonal az orvos és a gazda mestersége között a történelemtől bizonyított kapcsolatban

Az én feladatom azonban nem az, hogy a bakteriologia fejlődésének, máskülönben igen érdekes és tanulságos történelmével bővebben foglalkozzam.

Ezért hát át is térek annak bemutatására, hogy melyek azok a módok és eszközök, a melyek segítségével ma a vizsgálatokat végezzük, mik a *biztos* eredmények különös tekintettel a gazdák igényeire. Csak futólag emlékezek meg mindezek előtt magukról a bakteriumokról és az ő általános sajátágaikról.

Mik is a bakteriumok.

A növény és állatvilág határszélén álló, legapróbb, egyséjtű lények. Tulajdonságaik legnagyobb részében a növényiek vannak túlsúlyban, és ezért általánosságban a nozzájuk legközelebb álló, legegyszerűbb gombákról, — *hasadó gombáknak* mondjuk őket.

A *legapróbb* élő lényeknek mondtam az elébb a bakteriumokat. — Hogy is ne, mikor a hosszúságuk alig üti meg a millimeter ezredik részének 1–3 szorosát. A szélességük persze még ennél a méretnél is sokkal kisebb, úgy, hogy egynémelyiknek a vastagsága az $\frac{1}{1000}$ milliméternek (mikronnak) alig a tízedrésze.

Egyséjtű növényeknek mondjuk a bakteriumokat. Ebben már benne van az is, hogy sejtszerkezetük is a képzelhető legegyszerűbb. Még csak igazi magjuk sincs, hanem protoplazmából és ezt körülvevő hártýából állanak. Csak az utóbbi évek vizsgálatai fedezték fel még ezen egyszerű lények némelyikén is szerveket. Ezek a sejtek helyének megváltoztatására szolgáló, ostorszerű, — az anyasejtnél is sokkal vékonyabb szálcáknak, a melyeket ostoroknak vagy csillangóknak nevezünk!

Az említett tulajdonságoknál fogva ezek a lények a legyervezetlen szem előtt láthatatlanok, sőt ha kellően, (800–1000-szeresen) nagyító mikroskópokkal keressük is őket, már gyakorlottnak kell lenni annak a szemnek, a melynek tekintetét el nem kerülük. Pedig hát az élő bakterium 2 legfontosabb sajátóságát: a *mozgást és a szaporodást* csak így lehet vizsgálni. A mai, jó gyárból kikerült nagyító eszközök aránylag könnyűvé teszik már ezt a feladatot is. Még jobban segít bennünket ebben a bakteriumoknak az a sajátága, hogy a kátrány (anilin) festékek oldatait mohón magukba szívják úgy élőállapotban, mint haláluk után, vagyis az, hogy megfesthetők, s így igen jól szemléltethetők tebetők. Erre a célra főképen 4 kátrányfesték oldatát hasz-

náljuk: a biborpiros fuksint, az égkék methylen kéket, a gentiána ibolyát és a sárgásbarna vesuvit, vagy Bismarck barnát.

Ezek a festékek nagyon megkönnyítik a bakteriumok *alakbeli* tulajdonságainak a vizsgálatát. Ezekkel ismerték fel azt, hogy ezek a lények nagyjában 3 alakban jelentkeznek, ugymint: gömb, pálca és csavar-alakban. Ezért osztjuk be őket alakjuk szerint még ma is a kokkusok, bacillusok és a spirillumok családja. Természetes, hogy ezen beosztáson belül még számos alcsoport is képződött, az egyes különleges sajátágoknak megfelelően, a melyekről a részletelnél lehetőleg meg fogok emlékezni.

Természetes folyománya az elmondottaknak, hogy az alak és nagyság oly végtelenül kicsiny változatai folytán már a bakteriumok első vizsgálói is zavarba jöttek akkor, mikor a specifikálás, a diagnózis előtt állottak. És Kochnak az a soha el nem évülő érdeme, hogy ezen apró lények egymástól való éles elkülönítésére alkalmas módszert hozott be.

A bakteriumok azon ismeretes sajátágából kiindulva, hogy azok a nekik alkalmas anyagokban vagy anyagokon óriási gyorsasággal szaporodnak, olyan valamit keresett, a mely anyagi tulajdonságainál fogva megengedte azt, hogy a *láthatatlan, egyetlen egy szál bakterium* benne addig szaporodjék minden más társától elkülönítve, amíg az egy egyénből származott család akkora lesz, hogy szabad szemünk is észlelheti tulajdonságait.

És ezt a célt Koch el is érte. Húsléből peptonból, konyhasóból és gelatinából olyan anyagot állított elő, a mely nem csak kitűnő tenyésztő talaja a legtöbb bakteriumnak, hanem egyúttal megadja a lehetőséget arra is, hogy minden bakterium a többitől elkülönítve, tehát *tiszta* tenyésztessék. Ezt a *tenyésztő gelatinának* nevezett anyagot ma is a legkiterjedtebben használjuk és kellő módon való elkészítés után, vattával bedugott kémlecsővekben hosszú időn át romlatlan állapotban tartjuk el a laboratoriumban. Ennek a tenyésztő gelatinának az említettek kivül még 2 fő sajátága van. Az egyik az, hogy 24° C. körül higan-folyékonyvá válik, 18–20° C. körül pedig kocsonyaszerűen megmerev.

No már most, ha egy ilyen kémlecsőben levő és húzamos melegítéssel előbb csíráltatott (steril) gelatinát langyos vízbe való mártással felolvasztunk, aztán a folyadékba egy platindrót hegyére tapadt agyagban levő külféle bakteriumot elkeverve, a keveréket egy lapos és jól illő fedéllel ellátott üvegszészepár alsó részébe beléöntjük, akkor a gelatina nagy területre, vékony rétegben elterül, lehül és kocsonyaszerűen megmerevedik. Ilyen formán egyenként magába zárja a belé kevert bakteriumokat. Az egyetlenegy bakteriumból alig pár perc alatt oszlás útján lesz kettő, majd 4, 8, 16, stb., úgy, hogy 24–48 óra múlva ezek a kicsiny lények oly tömegré szaporodtak, hogy már szabad szemünknek is láthatókká válnak.

Ez a szemmel látható csa'ád (colonia) tehát egyetlenegy bakterium ivadékaiból áll, más abban nincs s ezért *tiszta tenyészetnek* is nevezetetik. Ezt természetesen még mikroszkop alatt is lehet vizsgálni finomabb sajátágaira. Ebből a tiszta tenyészetből veszünk ki 1–1 tűhegnyit s azt egyrészt egy csepp steril vízben (függő csepp) mozgásra, a

szaporodás módjára vizsgáljuk, másrészt az említett anlinfestékek valamelyikének oldatával megfestve, alakbeli tulajdonságaira tanulmányozzuk.

Természetes, hogy ez a nagy vívmány sem volt még elegendő a gyors egymásutánban felfedezett bakteriumoknak egymástól való elkülönítésére. Koch tanítványainak az érdeme, hogy a tenyésztő anyagok szaporításával ez a nehézség is elmúlt. Ma már minden laboratoriumban megtaláljuk az elsősorban említett *gelatinán* kívül a következő, sterilizált anyagokat a kémlecsővek százaiban.

2. *agar-agar*, melyet húsléből és egy moszat kocsonyájából készítünk. Jó tulajdonsága, hogy csak 100° C. körül válik folyóssá és 40° C. körül mered meg. Ezért főképen olyan bakteriumok tenyésztésére használjuk, a melyek csak magasabb, az emberi test hőmérsékét megközelítő melegben szaporodnak.

3. *A szőlőcukros agar*. Ezt főleg akkor alkalmazzuk, a mikor azt kutatjuk, hogy a vizsgált bakterium erjeszti-e a cukrot vagy nem. Előbbi esetben az agar tömegét már 24 óra alatt szétszaggatják a benne fejlődött gázbuborékok.

4. *A vérsavót*. Óvatosan felfogott marhavérből állás közben kiválatott serum az, amelyet hevítéssel megolvasztunk. Főleg az emberekre és állatokra ártalmas bakteriumok tenyésznek rajta igen jól.

5. *A burgonyát*. Ezt apró, hosszúkas szelletekre vágva, s jól kifőzve tartjuk el a kémlecsővekben. Sok bakterium jellemző tenyészetet ad rajta.

6. *A tejet*. Ezt nem egy bakterium megolvasztja, vagy sajátágos színűvé és szagúvá teszi.

7. *A húslévest*, a mely a gelatina és az agar alapanyaga, önmagában is alkalmazzuk, mert benne is majd mindenik bakterium tenyészik, s néhány sajátos vegyi termékeit (indol, ammoniak stb.) ebben termeli a legnagyobb mennyiségben.

Ezzel a 7 féle anyaggal mi orvosok is rendszerint boldogulunk, Gazdasági vizsgálatoknál pedig föltétlenül elegendők. Természetes, hogy specialis vizsgálódásokra ezeket egyéb anyagokkal keverve is használják, a melyek felsorolásától itt el kell tekintenem.

Mindezen steril állapotban levő anyagokat már most az emittett tiszta tenyészetből be kell oltanunk. Ez alatt azt kell érteni, hogy egy üvegszészébe forrasztott vékony platintű hegyére a colonia érintése alatt tapadt, szemmel alig látható, de azért mégis több ezer, de csak 1 féle bakteriumot tartalmazó anyagot belsejükbe vagy felületükre juttatjuk. A beoltott tenyésztő anyagokat már most sötét és kellő hőmérsékű helyen (a kénye sebbeket folyton az emberi test hőmérsékével azonos melegségű költő szekrényben, thermostatban) tartva, bennük vagy rajtuk gyorsan megindul a szaporodás úgy, hogy 2–3×24 óra múlva ezeken is megjelennek a colóniák.

(Folytatjuk.)

Néhány német komló-kísérletről.

A sörgyárosoknak a komlóval szembeni igényei folyton erősölvén, a komlótermészetnek is folyton javulni kellett. Mivel az igények mindinkább nőttek s sok II–III-rendű

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállít
kárpitós és diszitő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, hól, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszelebb kivitelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigoruan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

komlótermelő vidéken erősen törekedtek arra, hogy a híres saazi, spalti komlótermést némileg megközelítsék: elégtelenné lett egyes értelmesebb komlótermelők kísérletezése s az egyes államok, egyesületek, intézmények *komlóművelési kísérletező kertetek* rendeztek be. Ezeknek célja volt: különböző ültetési, művelési, egész évi kezelési, szedési munkálatainak kipróbálása, összehasonlítása s meghonosítása; különböző fajtáknak összehasonlító termesztése, vagy kiváló egyedeknek kiválasztás útján való nemesítése s esetleg új fajtákat magról tenyésztettek s próbáltak ki; de már az első berendezésnél figyelemmel voltak a karós s sodronyos rendszerek közti különbségek kifürkészésére s kivált a *szél* okából a különböző magasságokra beállított sodronyrendszerek használhatóságáról; ezen kísérleti kertek szolgálnak elsődleges trágyázási s műtrágyázási kísérletek végzésére, a honnan a kísérletek — némi siker után — a természet kertjeiben folytatódnak nagyobb mérvben; végül helyenként arra is szolgálnak ilyen kertek, hogy a bennük nevelt külföldi ritkább fajtákról nyert dugványokat a továbbtermesztésre vállalkozó gazdáknak szétosztják.

A német birodalomban s kivált Bajorországban a „németbirodalmi komlótermelő egyesület“ foglalkozik rendszeresen s kiterjedt mértékben komlótermelői kertek beállításával s különösen a termelők kerjeiben való kísérletezésekkel, úgy, hogy Dél-Németország majd minden jelentős komlóvidékének meg van a maga kísérleti kertje. Tanulmányúttamban különösbbe az alábbiakat figyeltem meg:

A bajorországi Weihenstefani kir. gazdasági és sörfőzési iskola ca 1000 [] öles komló-kísérleti telkén összesen 55 komlóféleség van elültetve és pedig:

a) *Anglo-amerikai fajták*: 1. Wild-Femisch Hops, 2. Marsile late Goldings, 3. Marsill early Goldings, 4. Henhames early Jones, 5. Early Brambling Golding, 6. Early Prolific Hops, 7. Colegate Hops, 8. Early fuggles Hops, 9. Mathon Goldings, 10. Cooper's Wiiles, 11. Kenti Goldings, 12. Mayfieldi Jones, 13. Mayfieldi Groses.

b) *Belga*: 14. Poperinghe;

c) *Oszták*: 15. Fürstenfeldi-stájer, 16. morva-saazi, 17. morva-auscha, 18. daubai zöld indáju, 19. auschai középérésű, 20. auschai korai, 21. saaz-vidéki, 22. saaz-városi, 23. saazi öreg kerti, 24. saaz-michelonbbi, 25. saazi Goldbachi, 26. cseh-zempsi;

d) *Porosz*: 27. neutomischeli korai, 28. ugyanaz kései, 29. altmarki kései;

e) *Württembergi*: 30. tettngangi korai, 31. ugyanaz kései, 32. Rottenburgi;

f) *Elzász*: 33. Elzász-vidéki, 34. Strissel-spalti, 35. Svetzingi korai;

g) *Bajorok*: 36. Kindingi kései, 37. Aischgrundi, 38. zöld-spalti, 39. sárgászöld-spalti, 40. Mainburgi, 41. régi Hallertai, 42. Siegenburgi, 43. Wolnzachi, 44. közepes-érésű Aui, 45. Hallertai korai, 46. Runkersdorfi korai, 47. Ritelringei korai, 48. Back-féle korai, 49. Spalt-Winischbachi, 50. Spalt-Absbergei, 51. középérésű Spalt-vidéki, 52. korai spalti, 53. Oberndorfi, 54. Prankerfeldi, 55. Betzenstein kései.

Mint a jelzésekéből is látható, a német fajtákból inkább a *korai érésűeket* karolták fel, a mi az újabb idők irányzatának felel meg, mert az oszták komló a délnémetnél hamarabb fejlődve, hamarabb piacképes s így a németek korai féleségeik fejlesztésével akarnak az osztákkal versenye kelni. A jelesebb francia, orosz, galiciái s magyar fajtákból nem találni ültetvényeket a Weihenstefani kertben.

A termesztési módszert illetőleg karós s sodronyos ültetvények vannak, az utóbbinál a növényzeti sodronyok *ferdén és függőlegesen* vannak a feszítő dróthoz vezetve: a cél az, hogy több éven át kitűnjék az, melyik fejtatási mód felel meg inkább a növény termesztésének.

Ugyanezen intézet a környéki telepeken pontos műtrágyázási kísérleteket végeztet a gazdákkal és pedig a) *salétromtrágyázási* ki-

sérleteket a következő módokon: 1. parcellán rendez istállótrágyázás; 2. táblán Hektáronként 400 kg. Chilisalétrom tavasszal; 3-ik táblán a Ha. 400 kg. chilisalétrom, melynek $\frac{1}{3}$ részét ősszel szórják ki; 4-ik táblán 720 kg. Thomassalak + 360 klgr. 40%-os káli só pro Ha.; 5. táblán 650 klgr. chilisalétrom tavasszal kiszórva; 6. táblán 650 klgr. chilisalétrom $\frac{1}{3}$ rész, ősszel szóratik ki.

b) *Foszforsavas káli* műtrágya kísérletek a következőképp rendezettek be: 1-ső táblán rendez istállótrágyázás, 2. táblán istállótrágya s hozzá *tövenként* 150 gr. Thomassalak + 80 gr. 40%-os kálisó ősszel alákeverve; a 3-ik táblán szokásos istállótrágya, ahhoz *tövenként* s *tavasszal* kiszórva, 150 gr. Thomassalak, 80 gr. kálisó és 34. gr. chilisalétrom.

Fel kell itt említenem a sok gyakorlatti kísérlet köréből azon eszmét is, mely szerint kikutatták ezen intézet kísérletezői, hogy éveken át megfigyelték vajjon melyik komló-növény ad nagyobb hozamot, az-e, a melyiket szedéskor derékban levágnak, avagy a melyiket a feszítő drótról leakasztanak s lemetzés nélkül szüretelnek meg? Ez *utóbbi* eljárás *javára* ütött ki a kísérlet, mert a vágatlanul maradt tőkék indájából és leveleiből szedes után a tartalékanyagok a tőkébe vándorolva vissza 1000 tövenként és évenként fél mázsával több termett: de meg tovább is él az ilyen komló, mindez tehát a karós rendszer ellen szólana!

A mi helyet Európa szőlőtermelésében a mi tokaji hegyünk elfoglal, a komlótermesztésben az a hely illeti meg a cseh *Saazot* és a bajorországi *Spalt* nevű kis városkát. A német földön ez a legelső komló: ezzel készülnek a világhírű müncheni barna sörök. Itt a német komlótermelő szövetkezetnek nürnbergi központi irodája rendezett be régebb idő óta egy komló-fajta-kertet, a melyen tisztán 8 méter magas sodronyrendszeren kísérleteznek: 1. spalti, 2. Svetzingi 3., Sempsch, 4. Hallertai s 5. Tettningi komlófajtákkal. A területe ca $1\frac{1}{2}$ hold. Spalt vidékén a legrégebb tudományos termelő Baumeister Ferdinánd nevű iparos — ki hazánkba is szállít komlódugványokat, s a kinek magának is van egy kisebb komlóskertje, ahol kísérletezik: 1. korai spalti, 2. közép spalti, 3. angol „Golding“, 4. angol Bramling, 5. Sempsch, 6. Hallertai, 7. Elsassi komlófajtákkal. Időközönként 4—5 éves kitartással *magról nevel* új komlóféleségeket, amennyiben egyik-másik fajtákon termett tobozokból a magvakat kiszedi s elveti. Hogy a himpor milyen egyedről került a természet véletlene folytán, azt nem fűrészhetette ki; de különben is azt tapasztalta, hogy termésbe jövén az új növények, azok toboza gyengébb lett a spaltinál, tehát a további tenyésztéssel felhagyott.

Az imént említett termelőt utánozza — felhasználván a természeti véletlent — *Zimmerman* János bajor Heersbruck vidéki (Pommelsbrunn) termelő, a ki egy egy tő után tovább tenyészt a) egy válogatott korai komlót 1883. óta, b) egy közepszerűt a 80-as évek óta, c) egy zöld indáju korait a 70-es évek óta: ezt már termesztésre ajánlja, d) 1889 óta egy napos helyre való korai komlót, e) 1890. óta egy kései-féleséget, a mely a nedves talajokon is elég hasznot hajtó termést nyújt; de kísérletezik még Weihenstefanból hozatott „Fuggles Golding“ és Bramling angol komlófajtákkal.

A bajor *Hohenthams* községben levő kísérleti kert vályog talajon, tengerszin felett 500 méter magosságban termett 100—100 komlótövön:

a) saazi korai 12 kgr.

b) közepszerű Hallertai 20 „

c) spalti korai 8 „

d) schwetzingeni 22 „

Legkorábban (augusztus 20.) a saazi érett meg, a toboza még saazi eredetű típusu volt, de a komlóliszt aromája már a hallertai fajta aromájához hasonlított.

Ugyancsak a *Hauslach*-ban levő fajta

kertben kísérleteznek: a) spalti komlóval, b) 20 év óta Hallertai, c) 10 év óta Heersbrukai, d) 1892. óta Svetzingeni, e) 1899. óta cseh-pobpi, f) 8 év óta elsassi, g) Fuggles Golding komlóval 6 év óta. Ezekből ott legjobban beváltak a spalti s elsassi, legkevesebb a Golding s Heersbrukai fajták.

A nürnberg melletti *Neustadt*-ban egy Mucckel nevű termelő francia és belga fajtákkal kísérletez pár év óta. Különös eredmények még nem voltak. A hohenheimi gazdasági akadémia kísérleti komlóskertjében elért eredményről más helyen tesztek említést.

Csérer Lajos.

A besztercei szilva- és őszibarackfa védelme.

Nincs kellemetlenebb, lehangolóbb egy-egy dolog, mint látni tavasszal a virággal borított fákat, reménykedve várni a gyümölcs-érlelő nyarat és arra a szomorú valóra ébredni, hogy hiába volt virág bőven, hiába multak el baj nélkül az áprilisi, májusi ijesztető napok: gyümölcs nincs. Az újabb megfigyelések bebizonyították, hogy az esőn, fagyon, káros rovakokon kívül még sok-sok ellensége van a gazdának. Jó részben növényi természetűek ezek s annál inkább veszedelmesebbek, mert föllépésük alig vehető észre s ha fölléptek, kedvező körülmények között hihetetlen gyorsan szaporodnak el, úgy hogy ekkor már késő ellenük a védekezés. És még jó, ha tudjuk a védekezés módját; de bizony sokszor tehetetlenül állunk; legfőnnebb próbálgatunk.

A penészféle élősdiek tudvalevőleg ott vannak a szőlőn, burgonyán, ugorkán stb. Ezek ellen a tudomány útmutatására sikerrel alkalmazza a gazda a réz-sókat, a ként. Újabb időben a tudomány első gondja az, hogy ki tanulja, ellesse az élősdiek életmódját, szaporodási föltételeit s ez ismeretek birtokában megindítja aztán a védekezés nagy munkáját. Így állunk pl. az őszibarackfák levelének fodorodásával, melyet — a leggazdagabb, legbiztosabb virágzás dacára — nyomban követ a termés megsemmisülése, lehullása. Besztercei kitűnő szilvafajunknál meg gyakran föllép az ismeretes felpuffadás, tászkásodás (bircsóka, bábaszilva, gorz stb.) s oda van pár hét alatt a termés javarésze. Kitűnő folyóiratunk a „Természettudományi Közöny“ 1902. évi decemberi füzeté hosszasan foglalkozik éppen e két bajjal s az ellene való védekezéssel. Lapunk tere csak annyit enged meg, hogy kivonatossan ismertessük az utóbbi részt, t. i. a védekezés módját.

A *szilva tászkásodás ellen* célszerű rügy-fakadás előtt — tehát még márciusban — 3%-os bordeauxi oldattal jó bőven permetezni meg azokat a szilvafákat, melyeken megelőzőleg bábaszilvák mutatkoztak. Ha ilyeneket mégis találunk az apró gyümölcsök közt, szedjük azokat minél gondosabban, minél többször össze s égessük el. Így tegyünk aztán az összeráncosodott fekete bábaszilvakkal, majd ősszel a levelekkel, az elhalt apró gallyakkal, ágakkal, Persze általános ilyen védekezés volna csak teljesen célravezető, mert a szomszéd nem gondozott fáról a rovarok — leginkább virágzaskor — így is fognak szállítani fáinkra csirákat, melyek a betegedést megindítják. Az itt ott való gondos, kitartó védekezés is gyéríti a bajt valamennyire. „Egy-két, földön maradó s jól áttelelő bábaszilva felszínén levő tömlőspora teljesen elegendő, hogy egész nagy szilvasok valamennyi virágját megfertőztesse“ — mondja a jelzett ismertetése. Látható ebből, menyire tanácsos minél gyakrabban s apróra körülnézni fáinkat s eltávolítani azokról a már megtámadott szilvácskákat s nem várni meg, míg ezek lehullanak a fűbe, földre, hol könnyen elbujnak szemünk elől.

Ha nálunk általános gazdasági szempontból nem is éppen olyan nagy mértékben, de mégis káros őszibarackfánk termésének évről-

évre való megsemmisülése, sőt esetleg maguknak a fáknak tönkremenése az újabban mind erősebben és következetesen föllépő levélbetegség, a fodrosodás miatt. Fertőző, rohamosan szaporodó élősdű növényféle ez is, mely beveszi magát a rügyekbe s végül a fasejtekbe is, hogy ott jól áttelelve következő tavaszon kiterjeszkedjék a levélzetre, ott tovább szaporodjék, fejlődjék annak kárára, végromlására. Tönkre menvén a levél — mit a bőséges dudorodás eláru — megsemmisül az egész termés s nem ritkán áldozatul esik maga a fa is. Ez ellen is lehet és szükséges védekezni. Az ajánlott eljárás következő.

A megbetegedésről tanuskodó hajtásrészeket, ágacskákat irgalmatlanul le kell vágni és elégetni. Ugyanígy kell elbánni azokkal az egész fákkal, melyeket több éven át nagyon bántott a baj; ezáltal megmenthetjük még többi fáinkat. Márciusban — tehát rügyfakadás előtt — megtakarított fáinkat bőven megpermetezzük 3%-os vagy esetleg még erősebb bordeauxi rézgálicos oldattal. Mikor az első levelek elérték teljes nagyságukat, ismétéljük a permetezést, de most már csak félszázalékos oldattal, de bőségesen. Jó lesz — egyelőre legalább, míg a bajt meglehetősen le nem győztük — egy harmadik 2%-os) permetezést is alkalmazni, mikor a levelek már jól megerősödtek s a másodlagos hajtások indulni kezdenek. Ennek szükséges voltát jelezni fogja az, ha a levelek fodrosodni kezdenek. A fodrosodó leveleket jó leszedni a fákról, az aláhullókat pedig, sőt őszszel a barackfák őszszes lehullott lombzatát gyűjtjük össze és égessük el.

Nem egy oldalról s nem egyszer hallottuk idegenek szájából, hogy a szilvagsági gyümölcsöt általában kitűnő jó íz, zamatosság jellemzi, emeli ki. Sőt állítják azt is, hogy a mi vidékünk beszercei szilvájából aránylag jóval több és finomabb szilvórium nyerhető; időnként termő őszi barackjaink zamatosságát pedig éppen nagy messzeségben dicsérik. Jó termés idején amannak t. i. a beszercei szilvának — van is kereslete és jó ára megyszerte; őszibaracktermésünk — pedig szőlőhegyeinken van termőfánk elég — alig haladja túl a helyi szükségletet s itt-ott jut belőle csak kevés postára.

Könnyű levonni a következtetést, hogy megfelelő célszerű eljárással kötelességünk odahatni, hogy mennyiségre, kivitelre dolgozzunk; hogy jó hírnevünket gazdaságilag kihasználni, értékesíteni törekedjünk. Éppen ez ökből alkalmasan egyidejűleg figyelembe ajánlom azt is, hogy a fatakartás ideje barackfánál, szilvafánál, cseresznye- és meggyfánál, szóval az úgynevezett csontmaguaknál a koratavas, tehát február és március hónap. Ha ezzel késlekedünk, addig várunk, míg a nedvkerülés erősebben megindul, fáink a mézgafolyás betegségségbe esnek, ez aztán hamar végez, nem egygyel, sokat meg esztendőkbe beteggé, sinlódóvé tesz. Ilyen körülmények között persze jó, egészséges terméstről szó sem lehet.

Közi: B. J.

HAZAI LAPSZEMLE.

Az „Állategészségügy“ februárius 15-i számában Monostori Károly, tudós munkatársunk ír a forralt és sózott tejnek a borjunevelésben való szerepéről, mely különösen a tejjgazdasággal összekötött tenyésztésekben bir nagy jelentőséggel. A tüdővész fertőzésnek az arra tej által való veszélye juttatta a szakembereket arra a gondolatra, hogy pasteurizált, forralt, vagy épen vegyi anyagokkal kevert tejet adjanak a borjúknak s ezáltal a tuberkulózis terjedését csökkentésék. Csak hogy a forralt tejnek hátrányos tulajdonságát tulajdonitanak a borju súlygyarapodására nézve különösen a gyakorlat emberei, azon ténynek alapján, hogy a felforralt tej elveszti közönséges megaludási képességét s tökéletlenebb emésztést, táplálóanyag fölszivódást okoz.

Azért a nehezen aludó tejbe vegyi szereket, különösen méz-chloridot szokás tenni a túrorítás elősegítésére, vagy más anyagokat, például konyhasót.

Dr. Hittscherr, kleinhof-tapiaui tanár érdeme, hogy e kérdésre világosságot vetett egy kísérlettel, melyet hat külön csoportba osztott borjúkon végzett, kiderítendő, hogy nyert, forralt, sókkal és sók nélkül adagolt tejre mi az élősúly-gyarapodás, illetőleg, hogy egyik-másik tejminőségéből mennyi szükséges 1 kgr. élősúly előállítására.

Az I. csoportban 6 borju tiszta nyers tejet kapott; a II.-ban 7 borju forraltat; a III.-ban 6 borju forralt tejet, egy-egy literében 1—1 kcm 20%-os konyhasó-oldattal; a IV.-ben 3 borju forralt tejet, egy-egy literében 1—1 kcm. 40%-os chlorcalcium-oldattal; az V.-ben 3 borju forralt tejet, egy-egy literében 2 grm. calciumcitrattal; a VI.-ban 2 borju forralt tejet, egy-egy literében 5 cm. 12%-os monocalciumphosphattal.

A kísérlet első öt hetében az eredmény a következő volt. Kellett az 1 kgr élősúly előállítására

III. csoportban (forralt tej és konyhasó) . . .	10.17 kgr. tej
II. " " " " " " " " " " " " " " " "	10.36 " "
I. " " (tiszta nyers tej)	11.18 " "
V. " " (for. tej és calc cit.)	12.28 " "
IV. " " " " " " " " " " " " " " " "	13.02 " "
VI. " " " " " " " " " " " " " " " "	13.51 " "

A VI. és III. csoportbeliek között tehát több mint három kgr. tejkülönbség van; a forralt és sózott tejből 1 kgr.-mal kellett kevesebb, mint a nyers tejből; a sózatlan forraltból azonban csak 0.19 kgr.-mal kellett több, mint a sózotból, stb.

A kísérlet második öt hetében azonban a viszonyok így alakultak:

V. csoportban (forralt tej és ca'c. citr.) . . .	10.35 kgr. tej
III. " " " " " " " " " " " " " " " "	10.75 " "
I. " " (tiszta nyers tej)	11.20 " "
II. " " (for. tej só nélkül)	11.25 " "
VI. " " " " " " " " " " " " " " " "	11.31 " "
IV. " " " " " " " " " " " " " " " "	13.82 " "

Ebben az időszakban, tehát az előbb első helyen állott III. csoport épen 0.4 kgr. több tejfogyasztással a második helyre szorult, a IV. helyen volt V. csoport pedig első helyre jutott; az első csoport megtartotta III. helyét, a II. helyen állott II. csoport azonban a IV. helyre került, stb.

Ezt az ellenmondást látszólagosnak kell vennünk, mert a „citrátosak“ csak 3, a „phosphátosak“ csak 2 drban vettek részt a kísérletben, tehát valamely indispozíció e kevés számú állat egyikében is, az eredményt erősen befolyásolhatta.

A két időszak (10 hét) eredményét összevetve, a következő tények derülnek ki:

Kellett 1 kgr. élősúly előállítására

III. csoportnál (forralt tej és konyhasó) . . .	10.45 kgr. tej
II. " " " " " " " " " " " " " " " "	10.82 " "
V. " " " " " " " " " " " " " " " "	11.06 " "
I. " " (tiszta nyers tej)	11.11 " "
VI. " " (forralt tej és monocalc. phosph.	12.18 " "
IV. " " " " " " " " " " " " " " " "	13.40 " "

Itt tehát a konyhasós borjak megint első helyre kerültek s ezeket nyomon követik a só nélküliek 0.37 kgr. több fogyasztással. A harmadik helyet elfoglalt tiszta nyers tejesek IV-ik helyre kerültek s 1 kgr. több fogyasztással vannak hátrányban a forralt és sózott tejesekkel szemben, úgy hogy mindent összevetve, el kell ismernünk, hogy a tuberkulózis veszélyétől eltekintve is, vagy azt figyelembe véve is, a forralt és sózott tej adagolása e kísérlet bizonyága szerint is előnyös s bizonyára az egyszerűen csak forralt, de egyben nem konyhasós tej is előnyösebb, mint a nyers és nem sózott, különösen akkor, ha a borjak nyalósó alakjában különben is chlórnatriumhoz juthatnak.

A „Köztelek“ februárius 28-i számában „Erdélyi javított jellegű szarvasmarha a Királyhágón innen“ címen a nálunk is jóhírű Bárczay-féle tiszaburai tenyészet van ösmertetve. A cikkirő avatott tollal mutat rá arra a körülményre, hogy míg a Királyhágón innen tenyésztők hizó- és tejelőfajtákhoz csak a

kész külföldi fajtákkal gondoltak elérhetni, adig az erdélyi tenyésztők az ottani kedvezőbb klimatikus legeltetési és takarmányozási viszonyok közt a hazai fajtát tiszta beitenyésztésben jobb tejelő és gyorsabban fejlődő fajtává moderizálták. Bárczay Gyula alföldi, tiszaburai gazdaságába mintegy 14 éve boldogult br. Kemény Béla szenterzsébeti tenyésztéséből 12 drb. egy éves üszőt vásárolt, mert nagy hatással volt rá az erős csontozatu, egyenes hátvonalu, mély, jó állásu, széles rövid lábakkal bíró, egyöntetű, gyorsan fejlődő marháival, melyek élénk ellentétjei voltak a lantos szarvállású, de belső tulajdonságaiban hibás alföldi tenyésztések állatainak. Bárczay a Tisza árterének rétjein akart az okszerűen fejlesztett erdélyi marháival kísérletet tenni, hogy az elcsenevezedett alföldi-magyar marháival összehasonlitsa. Az említett 12 darab üszőhöz Bárczay még több üszőt és tehenet vásárolt Szt.-Erzsébetből és Sperkertől egy 2 éves bikát 1000 koronáért. Ennek ivadékait már az 1899-i budapesti kiállításon bemutatta, de el nem tudta adni, mert a „magyarországi“ tenyésztők a szarvállást kifogásolták. Székely-Keresztúron a bikakiállításon díjat is nyert, el is adta 700 kor. átlagában 2 éves bikáit és díjakat nyert Szegeden és Pozsonyban is. A Bárczay-féle marhákat bátran a Sperkeréi mellé lehet állítani s a Sperker-félék a mezőhegyesiekkel nagyon is kiállják a versenyt. A Bárczay féle tenyésztést a cikkirő melegen ajánlja a Királyhágón inneni (nekünk persze „túli“) állattenyésztési felügyelőknek és a községi kiküldötteknek magállatok beszerzésére különösen az elsatnyult alföldi kistenyésztés föllendítésére és fölfrissítésére.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ állattenyésztési és kiállítási szakosztálya 1903. évi március hó 22-én, (vasárnap) d. e. 11 órakor az E. G. E. Petőfi-utca 7. sz. alatti helyiségében Közgyűlést tart, mely ülésre a tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

A közgyűlés tárgya:

1. Választások. (Alelnök és végreh. biz. tagok.)

*

Az E. G. E. állattenyésztési és állatkiállítási szakosztályának végrehajtó-bizottsági ülése.

A szakosztály végrehajtóbizottsága február hó 27-én d. e. az ideai állatkiállítás azzal kapcsolatos ügyekben — rendes gyűlést tartott.

Elnökölt: Gr. Bánffy György v. t. t. elnök.

Előadó: Tokaji László sz. o. előadó.

Felolvastak: Br. Jósika Gábor sz. o. alelnök, Szabó József E. G. E. elnök, Gaál Elek, Gaál Gyála, Nagy Dezső, Szász István, Sárosy Pál, Dr. Szentkirályi Ákos, Br. Wesselényi Béla és Jakab László v. b. tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: Br. Jósika Gábor és Szász István tagokat.

Mult, dec. 19-i ülés jegyzőkönyve felolvastatván — tudásul vétetik.

Előadó bejelenti, hogy Darányi Ignác földm. miniszter a folyó évi kiállításra segélyül 14.000 koronát adományozott a szakosztálynak. A segélyösszegeből 10.000 koronát a folyó évben, 4000 koronát 1904. év elején fog a miniszter kiutalni.

Ülés a bejelentést örömmel vévén tudásul, határozza, hogy:

1. A miniszternek ezen segélye külön feliratban köszöntessék meg,

2. Kimondja, hogy a 4000 koronát a szakosztály pénztárából előlegezi és végül,

3. Hogy a folyó évi, immár XIV. tenyésztési állatkiállítást a szakosztály feltétlenül rendezni fogja és az előmunkálatok megtételére, valamint a program kidolgozására: Lészai Fe-

renc, Br. Bánffy Ernő, Jakab László, Szász István és előadóból álló bizottságot küldi ki.

Elnök javaslatára kimondja ülés, hogy a megüresedett egyik alelnöki állásra Lészai Ferencet, az ujon választandó 5 végr. biz. tagsági helyre: Gr. Horváth-Tholdy Rudolfot, ifj. Br. Wesselényi Miklóst, Szász Istvánt, Gyárfás Endrét és Dósa Endrét jelöli megválasztásra a közgyűlésnek.

Az „E. G. E.” által való beválasztásra ajánlatba hozza ülés Br. Mansberg Sándort, Raab Kálmánt és Gr. Bánffy Miklóst.

Előadó bejelenti a sétatéri kiállítási terület, illetve a szakosztály és város közötti jogviszony végleges rendezése ügyében a városi tanács 24908—902. sz. sürgős megkeresése értelmében összejött közös bizottsági értekezlet megállapodásait.

Ülés a végleges megoldásnak — a végr. bizottság jóváhagyásának fenntartása mellett való értekezletére: elnökségből Br. Jósika Gábor, Nagy Dezső, Jakab László, Szász István és előadóból álló bizottságot küldi ki.

Több tárgy nem lévén — elnök az ülést bezárja.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **József főherceg üdvözlése.** Az uralkodóház legmagyarabb, legszeretettebb főhercegi tagja József Főherceg f. hó 2-án ülte életének hetvenedik születésnapját, mely alkalomból az ország minden részéről a legmelegebb üdvözlésnek volt központja s az E. G. E. a következő üdvözlő iratot intézte hozzá:

»Fenséges Urunk!

Hódolatteljesen, ünneplő szívvel járulnak Fenséged elé ezen a napon hazarészünknek az Erdélyi Gazdasági Egyletben tömörült gazdái is.

Hódolattal és a szív igaz melegével üdvözljük Fenségedet a hetvenedik esztendő küszöbén. S ezen a napon gyönyörűséges allegoriája rajzolódik élénk annak a kimeríthetetlen szeretetnek, mely Fenségedet a magyar nemzethez fűzi s annak az áldásdús tevékenységnek, melyet Fenséged a magyar föld érdekében kifejtett.

De hiszen a magyar nemzet és a magyar föld, az egy. Hiszen a ki ezt a földet szereti, az szereti a Hazát is; hiszen a ki jó gazda, az jó hazafi is. És egy emberöltő áll előttünk a Fenséged eredményekkel és irántunk való szeretetével teljes életéből. Egy emberöltő, melynek minden röpke mozzanata, minden tünékeny perce örökké élően, kitörülhetetlenül vési emlékezetünkbe és szívünkbe azt, hogy Fenséged a mi földünk szeretetében, istápolásában mindenkor az elsők között is az Első volt s szeretete a magyar föld érdekében kifejtett áldásos működés és odaadó muakalkodás elüljáró jó példái-ban öltött testet.

Fenséges Ur! Egy ország s annak egész népe ül örömmünnepet Fenséged hetvenedik születésnapján. De ebből az ünnepeben a magyar föld népe az mely a legjobban ünnepel. Egy ország s annak egész népe könyörög ezen a napon a mindenek Urához, hogy Fenségedet még hosszú évekig övezhesse a szeretet melegével. És ebben a könyörgésben a leg-hálásabb szívvel, a legodaadóbb ragaszkodással a magyar föld népe vesz részt.

Ebből az országos ünneplésből, ebből a magyar nép lelkéből fakadó könyörgésből veszszük ki részünket mi, az erdélyi országrész gazdái is, és azt tolmácsoljuk mi most Fenséged előtt örömmel és lelkesedéssel teljesen.

Kolozsvárt, 1903. február hó 27-én

Hódolatteljes tisztelettel

az Erdélyi Gazdasági Egylet nevében

Fenséges Ur legalázatosabb szolgálai:

Szabó József,

az erd. gazd. egylet elnöke.

Tokaji László,

az erd. gazd. egylet titkára.

*

— **† Gerlóczy Gejza.** Hazarészünk gazdaközönységének talán csak „tollal is dolgozó” része előtt volt ismeretes a fenti név, melynek viselője a gazdasági lap- s könyvirodalom egyik legszorgalmasabb munkása volt. Volt, mert Gerlóczy Gejza, a kassai m. kir. gazdasági tanintézet tanára, mult hó 25-én, 36-ik életévében Kassán rövid szenvedés után a hazai földmívelési irodalom s gazdasági szakoktatás nagy kárára meghalt. A már megindult kassai Rákócy-kiállítás egyik buzgó ténylezőjét veszítette el Gerlóczyban, a ki a mai gazd. tanári kar egyik legjobb szónoka volt, kinek „Gazdasági jogisméjét” a gazdaközön-ség szelvében olvassa s ki annak idején a „magyar kincs” burgonya s a cikória növénynek a felvidéken való terjedése érdekében oly sokat fáradozott. Az ő érdeme volt az 1901. évi kassai felsőmagyarországi gyümölcskiállítás sikere is.

— **Gazdasági előadás Kolozsvárt.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet által két sorozatban intelligens gazdák részére rendezett előadásokból folyó hó 1-én tartatott meg kitünő sikerrel az első. A közegészségtani intézetben Dr. Rigler Gusztáv, a kolozsvári egyetem jeles professora tartott nagyérdékű előadást „A baktériumok szerepe a gazdaságban” címen, melyet érdekes bemutatásokkal és vetített képek által tett szemléltetővé és tanulságossá. Sikerült az előadás szövegét lapunk számára is megnyerni s így azon gazdák, akik az előadáson nem voltak ott, teljes szövegében — ha a nagyon szép bemutatások és vetített képek nélkül is — olvashatják és értékesíthetik annak tanulságait.

A nagyszámú hallgatóság között, mely a termet zsúfolásig megtöltötte, ott voltak a többek közt: Cs. Szabó József e. elnök, báró Bánffy Ernő alelnök, br. Mannsberg Sándor, Nagy Lajos, Albach Géza, Gyárfás Benedek, gr. Béli Ferenc, Benkő Mihály, Fekete Gyula, Bokor Károly, Brucsy József, Eöry Tivadar, Nagy Dezső, Nagy Elek, dr. Szentkirályi Ákos, dr. Baintner Ferenc, Páter Béla, Ritter Gusztáv, Szecsei István, Cséser Lajos, Éber Ernő, Donát Géza, Szabó Döme, Raab Kálmán, stb. A hallgatóság az előadást élénk tapssal honorálta s annak végén Szabó József, az E. G. E. elnöke köszönte meg az előadónak magvas, tanulságos, mindvégig érdekes előadását és a hallgatóságnak érdeklődését.

A legközelebbi előadások f. hó 8-án d. u. 1/4 kor ugyancsak a közegészségtani intézetben lesznek. Előadásokat tartanak:

Páter Béla gazd. tanint. tanár: „Kultúr-növényeink újabb gombabetegségei, különös tekintettel a gyümölcsfák és a paszuly újabb betegségeire.” (Számos mutatóvanyval.)

L. Szabó Döme gazd. tanint. tanár: „Az állati gümőkór és az ellene való védekezés.”

— **Fölhívás.** Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület tisztelettel kéri jól tagjait, hogy az 1902. évről esetleg hátralékos és az 1903. évre szóló tagsági díjakat e hónap folyamán fizessék be a következő címre: „Erdélyrészi Gazdatiszti Egylet pénztára, Kolozsvár, Erdélyi Bank.”

— **A székely akció.** Az a mind szélesebb alapokon nyugvó tevékenység, melyet a székely miniszteri kirendeltség Sándor János vezetése mellett kifejt, napról-napra a Székelyföld egy-egy más baját méltatja figyelmére és lát hozzá a felfödözött baj orvoslására. Legújabbban a Maros-Torda vármegyei székely szőlőtermelés érdekében Darányi miniszter következőképpen intézkedett:

1. Babos Mihály, a tordai állami szőlőtelepen alkalmazott munkavezetőt Maros-Vásárhelyre áthelyezte, hogy a Maros-Vásárhelyen létesítendő minta szőlőtelep beállításánál vezesse a munkálatokat s a vármegye szőlőtermelőinek a szőlőmunkákban utmutatást adjon.

2. A Maros-Vásárhelyt létesítendő mintatelep céljaira összesen 3500 darab különböző szőlőfaj ojtványt engedélyezett teljesen ingyen.

3. A szegénysorsu kisgazdák között való kiosztás céljából 100.000 darab sima és 50.000 darab gyökeres vessző, továbbá 10 000 drb ojtványt engedélyezett, a vesszőket ezrenként 1. az ojtványokat 2 koronára mérsékelt árban s a szállítási és csomagolási költségek megfizetése ellenében.

3. 150.000 darab ojtványt teljesen ingyen oly célból, hogy abból a Nyáradmentén minta ojtvány-szőlők létesíttessenek. Ez ojtványokért csak csomagolási és szállítási költségeket kell fizetni azoknak, akik a vármegyei gazdasági egyesület, alispán s kormánybiztosság közös megállapodásával ez ojtványok kiosztásában részesednek.

5. 20 egyenkint 1/2 hold kiterjedésű területen szénkénegezési kísérletekre három éven át felhasználható szénkénegeg mennyiséget s a megfelelő számú szénkénegeg fecskendőket teljesen ingyen engedélyezett, úgy hogy az érdekeltek csak a szállítási költségeket viselik.

Ugyanezen rendeletében értesítette a miniszter a kormánybiztosságot, hogy Maros-Vásárhelyen szőlőszeti és borászati felügyelőség felállítása ügyében, mit a kormánybiztos szintén kérelmezett, külön fog határozni. Addig is azonban a tordai borászati és szőlőszeti felügyelőt rendelkezésére bocsátja a maros-torda vármegyei szőlőtermelő érdekeltségnek.

— **A komlóskertből.** Az erdélyi részeken sok nehéz, hideg agyagtalajú komlóskert van, a melyek a bő tápanyagtartalom dacára aránylag kevés termést adnak, illetve nagyobb termést adhatnának, ha a talaj nem lenne oly lusta. Ilyen földeken bajos istállótrágyával dolgozni, de haszonnal jár, ha 6—8 q. égetett mézspórt vagy gypszet hintünk ki s tavaszi nyitáskor e pótrágyát aláforgatjuk. Erős hatásánál fogva megbontja a talaj-sókat s azok természetes táplálékává válnak a komlónövénynek s így a demertonát, apró lupulindus tobozt fog teremni, míg istállótrágya után sokszor eldurvul a toboz s szagossá válik a komlóliszt. Az ültetési időny közeledtével újból figyelmeztetjük a gazdaközön-séget, hogy Darányi miniszter, ki a segesvári komlószövetkezetnek több ezer ingyenes komlódugványt engedélyezett kiosztásra, ezenkívül a komlótermesztési szaktanár által irt „Utmutató” egy-letünk titkári hivatalánál is kérhető 20 filléres postabélyeg beküldése mellett.

— **Házilpari tanfolyamok és népies gazdasági előadások.** Az E. G. E. által a földmívelési miniszter támogatásával rendezett tanfolyamok és népies előadások részben befejeződésükhöz közelednek, részben befejeződtek. Négy háziipari tanfolyam bezárult már s ezek között kettőn — *Kidén és Fegyverben* — 30—30 férfi tanulta meg a faragó kerékes mesterséget, kettőn pedig — *M. Fodorháza,*

Alsó-Szováth – ugyanannyian a kosárfonást. Folyamatban van még egy kosárfonó tanfolyam *Szamosfalván*. Az idei tanfolyamok kiválóan jó eredménnyel jártak s a tanított mesterséget 6 hét alatt mindenütt a lehető legjobban megtanulták, amint arról a tanfolyamokon készült tárgyak ősszel rendezendő kiállítására fog bizonyosággal szolgálni. De nemcsak a tanfolyamoknak, hanem a népies előadásoknak is kiváló sikerük volt az idén. Mindenütt 100—150—180 gazdaember hallgatta meg az előadásokat, nemcsak, hanem kérdezősködve, eszmét cserélve vett részt bennük és azok, a kiknek alkalmuk lesz, kézzelfogható eredményt fognak majd az előadások nyomán észlelni. Az utolsó előadások f. hó 5-én voltak *Nagy-Sármáson*, ahol *Csérer Lajos* gazd. szaktanár a tavaszi mezői munkákról, *Éber Ernő* s. titkár a községben nagyon aktuális szövetkezetekről, különösen a fogyasztási szövetkezetekről tartottak előadást.

— **A vetés állása.** A földmívelésügyi miniszterium a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján a következőket közli a vetés állásáról s az ország mezőgazdasági állapotáról: Február havában nagybárra száraz és részben viharos időjárással gyenge jellegű utótel uralkodott, kiszáritván a földet, noha az az éjjeli fagyok és a nappali derült idők országsszerte és különösen a sík vidékeken jó porhanyóssá tették a talajt. A szántásvetés munkája főleg az Alföldön, de a Duna jobb partján is igen sok helyütt megindult és folyik most is, mert csaknem két hete inkább tavaszias az időjárás. A tavasziak közül az

árpát és zabot már több helyen el is vetették, de inkább csak a sík vidékeken, míg a hegyi és dombvidékeken jóformán a szántás kezdete után állanak, sőt néhol hozzá se fogtak a fagy miatt. Ugyanígy halad a szőlő- és kerti munka is; a sík földön élénkség uralkodik már, néhol a dombvidéki részekben is, ellenben a hegyi vidéken a kezdet elején állanak munkálatokkal. A mi végül az őszi vetés telelését és fejlődését illeti, erre vonatkozólag nagyon különböző a gazdasági tudósítók és gazdák véleménye. Tényleg sem a buza, sem a rozs nem szenvedett annyit, mint eleinte gondolták, sőt néhol a nagyon későn elvetett mag is elég jól kikelt, mindazonáltal teljesen kielégítő és jó őszi vetést ma még kevesebbet lehet az országban látni és természetesen a további időjárástól függ, hogy a vetés mennyire üti helyre az a hibát, a mit a korán beállott zord tél okozott. A repcevetés is nagybárra alig kielégítő. Szálas takarmány és szalma néhol már erősen fogytán van, imitt-amott szórványosan a jóságot már kezdik kihajtani a legelőkre.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számról legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzalog és váltókölesönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

**4%-os és 4½%-os
Záloglevélkölesönöket**

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4.95 százalékn., nagyobb városokban fekvő házakra 42½, évi törlesztéssel 5.25 százalékn. évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölesönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5.35 százalékn. és nagyobb városokban fekvő házakra 42½, évi törlesztéssel 5.65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdőlyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az **Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségykötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

368.—1903. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A szamosujvári kir. országos fegyintézet részére az 1903/4. évre mintegy 450, azaz négy százötven métermázsa vegyes színű, tehát: szürke, barna, fehér vöröses színű vegyesen, de első minőségű, erdélyi, szálas, mosatlan gyapju fog beszereztetni, mely a folyó év végéig szállítandó be és az ára is még a folyó évben ki fog fizettetni. Hogy a t. gazdaközönség közvetlen ajánlatot tehessen, a gyapjú mosatlan állapotban vétetik át, de azért szemét és egyéb gáztól mentesnek kell lennie. — Hogy kevésbé tehető ajánlattevők is részt vehessenek a szállításban, (100) száz métermázására is lehet ajánlatot tenni, Fenntartatik a jog a részajánlatok teljes mellőzésére, valamint az ajánlatok közt való szabad választás joga is fenntartatik a Nagyméltóságú kir. Igazságügyminiszterium részére.

Csakis írásbeli zárt ajánlat fogadtatik el.

Ezen gyapjúszerűséglet szállításának biztosítása végett **1903. évi márczius hó 27-ének délelőtti 11 órájáig** a fegyintézet igazgatóságához írásbeli zárt ajánlatok adhatók be. Mire azzal hívom fel vállalkozni kívánókat, hogy az ajánlati értékek megfelelő 5%-nyi bánatpénzt a a fenti határidőig készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban kötelesek letenni, s a mennyiben az igazgatóság előtt ismeretlenek, hatósági bizonylattal igazolni. hogy a jelen vállalatra képesek és szerződés-kötésre jogosultak.

A jelen kivonatos és a részletes feltételeknek is megfelelően szerkesztett, az ajánlattevő által szabályszerűen aláírt, bánatpénzzel felszerelt és egykoronás bélyeggel ellátott, bepecsételve, bérmentesen betejesztett írásbeli zárt ajánlatok borítékára ráírandó, hogy az »Ajánlatot« tartalmaz. Ezen ajánlatok bizottságilag nyilvánosan bontatnak fel, a kitűzött határidő után érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Tartalmaznia kell továbbá a zárt ajánlatnak:

a) ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ezen kivonatos és az intézet hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető részletes szállítási feltételeket ismeri s magát azoknak mindegyikben aláveti;

b) a szállítandó gyapjú egységét és ez alapon összárát korona értékben, számmal és betűvel olvashatóan írva;

c) ajánlattevő nevét, lakását, polgári állását tisztán kiírva;

d) ajánlattevő azon határozott kijelentését, hogy kizárólag erdélyi származású gyapjut fog szállítani.

Kir. országos fegyintézet igazgatósága.

Szamosujvárt, 1903. évi február hó 23-ikán.

UHLYARIK ALBIN
igazgató.

1035.

Vetésre alkalmas kitünő burgonyafajták, u. m.:

Hortensia,

Professor Maercker,

1020.

Márki hagyma

métermázánként 5 koronájával megrendelhetők

Haas Ignác királytelki bérgazdaságaiból.

Megrendelések **Nyiregyházára** címzendők.

Ugyanott eladó **40 darab egy, két, és három éves, angol husfajta**

HAMPSHIRE TENYÉSZKOS,

kiváló testnagyságu, darabonként 100—150 koronájával.

Gazdasági magvak, világhírű erfurti kerti magvak

legjutányosabban kaphatók

Radvaner magkereskedésében

Budapest, V., Nádor-u. 8. sz.,

Tessék árjegyzéket kérni.

1017.

VALO-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női óvszerek) F. Bergnand fils leghírneve-sebb parisi gyárosától legelő-nyösebben beszerezhetők

POLGÁR SANDOR-nál

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott az »Erdélyi Gazda«-ból.

1028.

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok-, gallérok-, keze-lők- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi kémárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlászönyegek továbbá valódi **Linoleum** minden szélesség és nagyságban.

Hazai pokróczok, utazó- és gypaju takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

1029.

Vandó dr. Jager-féle, fél és nyári alsó ruhák kaphatók.

Kifogástalanságért teljes anyagi felelősség!!

Alulirotnál a következő, minden tekintetben kifogástalan **vesszők** kerülnek eladásra:

I. rendű fásojtványok (mohásak).

Mézesfehér, **Olasz-Rizling**, Hárslevelű, **Leányka**, Mustos fehér, Muscat blanc d'Espagne, Princes, fekete muskotály, Passatutti, Tokaji piros sasza, Viktoria, Kalábriai, ára ezrenként 110 forint.

II. rendű fásojtványok.

Furmint, **Olasz-Rizling**, **Leányka** olyan minőségben, hogy az eddigi tapasztalat szerint 95% biztosan megered, ezre 50—55 forint.

Zöldojtványok.

Erdei, Mézesfehér, Ezerjő, Ol.-Rizling, fehér és piros Saszlák, „Óriás“ csemege 45—55 forint.

Fentiekből kitűnő összeállítású „Vegyes“ faj ezre 45 frt.

Gyökeres 2 éves európai

(50,000 drb.) Szerémi zöld, Bakator, Olasz-Rizling (3 éves is), Ezerjő, Oporto, Kövidinka, Kadarka ezre 11 frt.

Sima európaiak

(őszi szedés.) Slankamenka, Mézes fehér, Kövidinka, Olasz-Rizling, ezre 4 forint.

Tóth Sándor uradalmi szőlőintéző,

ABA-SAÁR, táviró Gyöngyös, Hevesm. 1018.

Beocsini Cémentgyári Unió

— Redlich, Ohrenstein és Spitzer. —

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak: BEOCSINBAN Szerémmegye Pétervárad mellett.	Iroda: BUDAPEST, V. kerület, Alkotmány-utca 10.
--	---

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normáliaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyu zsákok és hordók.

1003.

Kolozsmonostori vetőmag-vizsgáló állomás által

ólomzárolt

lóhere és luczernamag

előnyös áron eladó 50 kilótól fölfelé

Tudakozódni:

Hitelbank Áruraktárnál Kolozsvár,
Pályaudvar.

1009.

Két darab keveset használt

Kühne-féle 3-20 méter széles

szórvavető gép

olesón eladó

S Z E D I N K A uradalomban
u. p. Ladámos. 1005

Mélt. br. Bornemissza Elemér
ur hadrévi gazdaságában eladó:

alesuthi és prairie királynéja **tengeri,**
tavaszi bükköny 1006
és „Hanna“ árpa-vetőmag.

Közelebbi értesítéssel szívesen szolgál:

NEMÉNYI JÓZSEF intéző
Hadrév, u. p. Gerend.

A beérkezett válaszok folytatása.

(Lásd hirdetésem az „Erdélyi Gazda” 8. és 9. számában.)

Cserlenő, 1903. február 15.

Tek HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Alulírott ezennel elismerem, hogy *tekintetes Haldek Ignác budapesti magnagykereskedő urtól 1901. évben 2½ mm lóheremagot hozattam, 1902. évben pedig 4 mm. és ½ mm. luczernát, mely magvak mind a két évben aranka-nélkülieknek bizonyultak be, vagyis kaszálás alkalmával aranka nélkül volt.*

Kiváló tisztelettel
Koroly András, kántortanító.

Ráksi, 1903. febr. 15.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Szives készséggel közlöm a magam részéről eddigi tapasztalataimat az arankamentes mag elnyeréséhez, ha azzal Önnek szívesseget tehetek. *Több ízben hozattam már Öntől lóheremagot s mindenkor meg voltam elégedve, mert lóherésemben oly kevés aranka mutatkozott, hogy számításba alig jöhet. Teljesen arankamentes magot a gazda az általam pár év óta gyakorolt módszer szerint biztosan elérhet! Én ugyanis, amikor már a lóhere fél araszra megnő, attól kezdve 8—12 napi időközben lóherésemet 4—5 férfivel egy ügyes és lelkiismeretes ember felügyelete alatt kaszával vállakon egymástól 2—3 lépés távolságra állítva fel őket s közbe egy napszamos gyereket még megjáratom s ahol a legkisebb kis aranka feltalálható, az azonnal le lesz kaszálva s nyomban csomóba gyűjtve, s amint szárazzá vált, meggyújtva. Eme módszer mellett, a mikor az arankának ideje sincs arra, hogy a magot fejlessze, az arankamagot gyökerestül kiirtom. Ezen időközi megjárását lóherésemnek mindaddig teszem, amíg a lóheremag meg nem érett, vagy rét-takarmánynak lekaszálva nem lett.*

Az egész eljárás sok időt nem igényel, de azt, amit igénybe vesz, százszorosan pótolja először a szép dús takarmánytermés, másodsor az arankamentes mag! S én már előre is biztosítom, ha Ön díjat tűz ki, lóherém arankamentességével a díjat biztosan elnyerem, mert ezidén is garantíroztam, hogy a kereskedő arankát egy szemet nem lel lóherémben s nem is lelt s nem is fog soha többé benne lenni, mert rendszeremtől soha többé el nem térek.

Kitünő tisztelettel
Bogyay Emil.

Ó Bást, 1903. február 20.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Van szerencsém tudomására adni, amit már *Öntől évek óta beszereztem lóheremagot, jól tisztított és plombázott arankamentes volt és akik községnkbe rendeltek Haldek urtól magot, azok is nagyon meg vannak vele elégedve.*

Ennélfogva jó lóheremagját bárkinek is ajánlani merem és ha szükségem lesz lóheremagra, csakis Öntől fogom heremag-szükséglettem beszerezni.

Kiváló tisztelettel
Spicsér Lajos.

Nyék, Pettend, 1903. február 17.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest,

Szives megkeresésére válaszul tudatom, hogy az *Öntől mult évben vásárolt lóheremag nálunk teljes jó csiraképességgel hiánytalanul kikelt, de a kedvezőtlen száraz időjárás miatt kevésbé megerősödött, ami különben ily veteménynél az első évben természetes folyomány.*

Aranka fellépését épen séggel nem tapasztaltam s az csak az idén várható esetleg.

Kiváló tisztelettel
Kutassy Endre.

Pankota, 1903. február 20.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Van szerencsém értesíteni, hogy az *1902. luczerna és lóheremagvak, amit Öntől reudeltem, a legjobb minőségű csiraképes volt és eddig az összes vetésben aranka nem mutatkozik.*

Tisztelettel
Mahler Mihály.

Mátra Szöllős, 1903. február 24.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Soraira értesitem, hogy a tavaly *t. Czimtől hozott arankamentes lóheremaggal bevetett föld, a gazdától vett értesülés szerint, arankafoltoktól ment maradt.*

Tisztelettel
Navora János, községi jegyző.

(Románul írva, magyar fordításban!)

HALDEK magnagykereskedésének
Budapest.

Az Öntől vásárolt heremagot 5 különböző táblákba elvettem.

Remekül kikelt és fejlődött és *az 5 tábla egyikén sem mutatkozott még egy szál aranka sem.*

Hálás vagyok Önnek a nekem szállított kiváló minőségű magért; a jövőben több helybeli birtokos is fogja vetőmag-szükségletét Öntől beszerezni.

Tisztelettel
Hadarnen Mihály,
gör. kath. lelkész.

Pata, u. p. Kolozs. Kolozsm., Erdély.

Ürmös, 1903. február 15.

Tek. HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Hivatkozással f. hó 10-én kelt becses levelére van szerencsém válaszolni a következőképpen:

Uraságodtól mult év tavaszán hozott lóheremag elvetés, illetve kikelés után igen jónak bizonyult, dacára, hogy én 110 kg.-ot rendeltem s vettem el több társaimmal s hogy itt ott mégis lehetett látni ugyan arankafoltot, de nem minden bevetett földön.

Ez arra enged következtetni, hogy nálunk rétes helyek vannak, hol nyáron által igen jó réti fű terem s szintén ott is van több helyen aranka, a hová minden bizonynyal a vizek kiáradásával a víz hoz arankamagot, a mi kaszáláskor a takarmány közül ki nem tisztítatik, etetéskor pedig az istállóból kerül a trágyába, az szintén kihordatik a szántóra s így heremag vetésnél azért látszik, mert kinőheti magát, míg ha egyéb kapás-növény terem a földben, ott nem lehet oly hamar észrevenni, mert irtatik.

Tapasztalásom erre az, hogy az arankafoltokat idejébe lekaszálni, a helyébe friss lótrágyát rakni legalább 15—20 cm. vastagra, azért, hogy a föld alatta nedves maradhasson s ami által gyökere kivesz, ez pedig maradjon 2—3 hétig ott, akkor eltávolítandó s a here újból diszlenni fog anélkül, hogy megint be kellett volna vetni, megjegyzem, hogy a föld nem ásatik fel.

Kiváló tisztelettel
Sajka Miklós.

Adony-Szabolcs, 1903. február 23.

Tek. HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Van szerencsénk értesíteni, hogy az *Öntől vásárolt heremagokkal bevetett földjeink még egy esetben sem voltak arankafoltosak, de megjegyezzük, hogy e részbeni tapasztalataink csak egy évre szólnak, miután a here közé baltaczimt szoktunk vetni és a földet egy év után rendszerint felszántattuk.*

Teljes tisztelettel
Báró Springer
urad. Tisztartósága, Pa-Szabolcs.

Szent-János Gazdaság, u. p. Gönyő (Győrmege).
Szent-János, 1903. február 25.

T. HALDEK magnagykereskedésének
Budapest.

Megkeresésére értesitem, hogy a tavaly *Öntől vett heremaggal bevetett táblán arankafoltokat nem vettem észre.*

Tisztelettel
Auspits Pál.

Ó-Liszka, 1902. február.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ magnagykereskedő urnak

Budapest.

Értesítését véve, tapasztalatomat nagyon szívesen közlöm a lóherénél: 1-ször a lóhere, mivel csak egy évig használható, magtermelésre legjobb vetni nem a legkövérebb és nem frissen trágyázott földbe, mert ha kövér földbe vetünk, a here megdől, magunk nagyon liha lesz, ellenben kissé soványabb földbe szép tömött szemeket nyerünk. Az arankát illetőleg lapos kapával a foltokon jóval kívül kikapáljuk.

A luczernánál másként járunk el. Azt jól megmivelt vagyis jó mélyen megszántott s nem frissen trágyázott földbe vessük, mivel az arankát az idő és a kövér föld neveli, annál az egyedüli eljárás az aranka pusztításának, vastagon hamuval behinteni és vízzel jól meglocsolni s így az arankát az ebből származó lug kipusztítja, esetleg forró hig mézséggel locsolni, mindenesetre a foltokat virágzás elején lekaszálni s a földről eltávolítva meggyújtani, hogy a szél a magvát el ne hordja s a kiegészített foltokat jól felkapálva ismét bevetni, a luczernamagot mielőtt elvetnénk, a földbe legalább előtte való éven kapásveteményt termelünk, hogy minden dudvától tiszta legyen. *Öntől már több éveken rendelt heremag-vetésben aranka sohasem volt.*

Tisztelettel
Szakácsy Barna.

Pa-Monostor, 1903. február 20.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Becsés soraira vonatkozólag készséggel és örömmel értesitem, hogy *10 év óta az Ön által kiküldött nagyobb mennyiségű lóhere és luczernamaggal bevetett táblákban soha arankafoltot nem találtunk, ami lóhere- és luczerna-magjainak arankamentességét fényesen bizonyítja. Ez pedig nagyon lényeges reánk, gazdákra!*

Teljes tisztelettel
Balássovich Oszkár,
Pusztá-Csanyi és Pa-Monostori gazdasága.

Alsó-Boldogasszonyfalva, 1903. II. 20.

Tek. HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Hozzánk intézett b. soraira válaszolva tisztelettel értesitem, hogy *Uraságodtól hozott heremaggal bevetett földön aranka nem jelentkezett. S megjegyzem, a hova vetve van, közel nincs más here vagy arankás föld és így remélem, hogy tisztán fog maradni az arankától a leendő mag is, melyért köszönetemet nyilvánítom.*

Tisztelettel
Deák József,
pénztárnok.

Csongva, 1903. február 19.

Tekintetes HALDEK IGNÁCZ urnak
Budapest.

Folyó hó 10-én kelt b. levelére van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy az elmúlt évben hozott és elvetett heremag között *ez ideig aranka még nem mutatkozott.*

Tisztelettel
Bora Benedek.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelte.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kihirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtisztai állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nőülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtisztai állást keres — Szükség esetén mindjárt beállítható az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtisztai állást keres.

6. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 18 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

7. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki eleleg is egy 3000 holdas birtok kezelője.

8. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok bérlője.

Gazdatiszt kerestetik.

Gyakorlattal bíró fiatal, nőtlen, szorgalmas gazdatiszt kerestetik azonnali belépésre. Évi 360 korona fizetés, teljes ellátás, hátszó tartás. Cím a gazdatiszti egyesület titkári hivatalánál.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — felvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Magasabb képzettségű gazdasági főtiszt,

50 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágkormányzó-nak,

jószágigazgatónak,

esetleg: uradalmak

üzemterveinek kidolgozását is elvállalja.

Javadalmazást %-ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelenleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást

komoly reflektánsnak: a szerkesztőség ad. (982.)

Alkalmazást keres, mint gépész, gazdaságnál, vagy bármely iparvállalatnál egy a gazdasági, valamint ipari gépészetben és az elektrotechnikában teljes jártassággal bíró családos gépész. Kitűnő bizonyítványok megtekinthetők

Marton Ferencznel, Budapest, Rudolf-út 12. sz. 1021.

Gépész-kovács,

vizsgázott lópatkoló, ki több év óta nagyobb uradalomban van alkalmazva, állást keres. Szíves megkeresések. Mavrak János gépész-kovács Szt-Mitra puszta, u. p. Német-Élemér, Torontálmegye. 1023

Különtélek.

Debreceni magyar harci kanárik.

A ki egy énekes harzi kanárit veszen, életében soha ennél jobbat nem tesz, mert elszökik ott a bú és vig lesz a ház, hol egy ilyen sárgatollú kis madár karmáz. Forduljon tehát bizalommal hozzám mindenki, a ki a szép énekes kanárit szereti, megmondom a címét is, hogy könnyen meglegyenek. Debreczenben lakom és kanárit nevellek. A goston István a nevem. Magyarország a hazám, 26. szám alatt lakom a Péterfia-utcán, 1 db legjobbj eredeti iskolázott hangú énekes harzi kanári 7. s. 10, 12 fill. nőstények darabja 1 fill. 50 kr. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1025.

Köszönettel

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

1025.

Tavaszi vetésre

ajánlok első minőségű

Hanna

Pedigree

árpát

1014

eredeti Kwassitzai első után-tenyésztésre Bars-megyei gazdaságomból. Ezen árpá-laj már évek óta úgy bő termőképességre, mint koránérésre és kvalitásra kitűnően bevalik.

Ered. Kwassitzai Hanna Pedigree árpával vagy Duppai zabbal, tavaszi búkkönyvel szintén szolgálok.

Grünwald Sándor

gabonakiviteli üzlete BUDAPEST, VI., Aranykéz-u. 7. sz.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségsszámítás bérmentve küldetik. (464.)

Az Apostolok levelei,

valamint az összes bibliai történetek a világ teremtésétől a mai napig benfoglaltatnak a most megjelent Verses Szentírásban. Ára — 2176 oldal négy kötetben — 9 korona 60 fillér. Megrendelhető a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben (Heves megye.) — Ugyanaz egy kötetben 10 korona 40 fillérért kapható. 949.

Gazdáknak

kiknek birtokaik ártérbe esnek, vagy más hasonló — idáig használatlan — területekkel rendelkeznek, ajánljuk tavaszra a

kosárfűz telepítését

mint a jelen kultur növényeinek egyik leghasznosabbikát. Egészséges fajdugványokra előjegyzést elfogad és kívánatra ár apot küld 1902. évi pozsonyi országos kiállításán díszoklevéllel kitüntetett uradalmi nemesfőltelap kezelésége Galgócz (Nyitra megye). 1039.

Gazdasági Kefeárúk

képes árjegyzékét

kívánatra ingyen és bérmentve küldi

1010.

Soltész Ignác

kefoárúk, meszők és ecsetek gyári raktára

Budapest, V. k. Váci-körút 38/F.

Budapest, 1902. két I-ső díj

Általánosan elismert gyorsfejlődésű

elsőrendű 2—3 éves

magyar

tenyésztő-bikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Gr. Teleki Arvéd úr drassói urad. Intézőségénél

Ugyanott kapható:

koránérő, bőtermő, súlyos, fehér

Duppai zab,

Ló-bab,

Tavaszi búkköny,

Prairie tengeri,

Székely tengeri

100 kgtól kezdve a 16 kor. Szállítunk a teljes vételár és a zsákok vétele után ab KONCZA. 970.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

1011.

Jutányosan eladók:

— Százados —

marha-

mérlegek,

1500 klg. hordképességű erős vaskorlással
2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér —

hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súly-lyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamászakat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Vetőmag eladás.

A m. kir. növénytermesztési állomás tapasztalatai szerint hazánkban legjobbnak bizonyult alábbi gabonafélék, u. m. 51 kgos fehér koránérő, tehát bőtermő

Duppai zab, korai s igen bőtermő

Illmici takarék árpa, zabmentes tiszta

Tavaszi búkköny

mm.-ként 15 koronáért, végül vérszíri szeptemberben érő nemesített Pignoletto tengeri mm.-ként 16 koronáért eladó Kis-szállás állomásra szállítva Minták ingyen és bérmentve. Megrendeléseket, valamint Berkshire malacokra vonatkozó előjegyzéseket elfogad: Jan-kamajori gazdaság vezetőse u. p. Kis Szállás, Bácsm. 1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

1022.

Tyuktenyésztés

II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfi-tenyésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen letárgyal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kápanozást.

Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve

Hreblay Emil

állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 5. szám, II. em. 8. 1030

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

1030.

Bátori Jenő Szabadka

Kossuth-utca 19. sz

műszaki-szerszám-, malomszerek- és gazdasági gépek raktára. Sörgőnczim Bátori
Telefon 166. sz. Kühne E. mosoni gazd. gépgyár képviselője és bizományi raktára.

Eladó gépek:

Egy 4 éves 4 lóerejű Umrath gyártmányú cséplő készlet

Egy 12 lóerejű Ranson Locomobil gyárilag javítva.

Egy 8 lóerejű Bowerbei Locomobil.

Egy Friedländer szalma kazalozógép.

Egy eredeti Pernobet Trieur.

Egy Schuttleworth Schmidt rendszerű szorva vetőgép.

Egy egyjáratú 36" francia kövel malomjárat fogaskerékrendszer majdnem új.

Egy két lóerejű non plus ultra motor gőzerőre.

Továbbá keresek megvételre egy esztergapatot, 3 vagy 4 méter hosszú, **veszek cserébe** használt cséplőgépeket. 1016.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1034.

Eladó nagymennyiségű zöldajtvány

u. m. Ripária Portális alanyba ojtott sima és gyökeres zöldajtványok a következő fajokban: **Fehér és piros chasselas, Nagyburgundi, Mézes fehér, Oportó, Kövidinka, Ezerjő, Rizling, Bakator, Mustos fehér, Muskotály, Margit, Kadarka, Juhfark, Napoleon.**

Ezenkívül nagymennyiségű ripária portális alanyba ojtott I. oszt. **sima zöldajtvány**-nak ezre 100 korona és a **gyökeres zöldajtvány** I. oszt. 200 kor. **Othello-vessző** ezre 5 korona. Az árak helyben értendők. A t. megrendelő közönség tavaszi előjegyzésre is kaphat akár ojtványt, akár európai vesszőt, vagy Othellót.

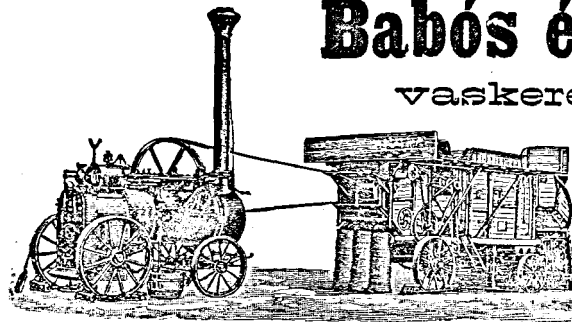
Saját termésű visontai hegyi boromat kicsinyben fogom elárúsítani 56 litertől fölfelé 1885. visontai vörösbort 1 hlt. 80 kor, Ó-burgundi á 40 kor., új burgundi á 36 kor., visontai fehér á 50 kor. új fehér á 34 kor., új siller á 30 kor. A hordók beküldése czélszerű, ha azok nem volnának, gyári árban számíttatnak és azon árban visszafogadtatnak, a bort utánvét mellett szállítom.

Ifj. Csépany Mihály Gyöngyös,

Tó-utca 252. sz. 1036.

Babós és Társai

vaskereskedése

KOLOZSVÁRT,
Deák Ferencz-u. 25.
Telefon 351.

Gyári nagy raktár mindennemű *gazdasági gépekben Benzínmotorok és lokomobilok, Gőzmotor cséplő készletek, szabadalmazott galyos perselyű kézi és járgányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurök, Szecska és Répavágók, elismert legjobb „Montanier Drill” sorbavető-gépek, Sack-rendszerű és Perge-féle kisebb ekék stb.*

Gépszij, Gépolaj, Továta gépkenőcs és mindennemű technikai csikkek, Gabonaszákok és Vizmentes ponyvák, Olaj- és porfestőke k Hollandi kence (Firniss) és mindennemű lackok, Pormentesítő, olaj stb. — Pénz, könyv és íromány vasszekrények gyári raktára. — Raffia-háncs, Ojtóviassz, Rézgálics és Permetező készülék.

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak.

1032.

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi párisi világkiállításon

Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem: (968)

Vodicka F. földbirtokos
Smrzitz, (Hanna)

Morvaország.

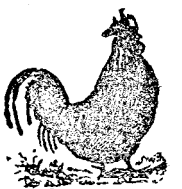
Minták ingyen és bérmentve.

Kürek és Tyúk

Photozinkografiai műintézetünk készíti a legjobb Clichéket mindennemű nyomtatványhoz

Budapest, VIII. Szentkirályi-utca-13 (955.)

4 törzs
Plymouth
Rock
tyúk

eladó.
Áruk 50 korona.

Cím a kiadóhivatalban.

(7)

Simmenthali

üszök

megvételre keresteknek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(2)